

Det er lige-meget-værd!

– Café Ingeborg sætter kurs

Værdiworkshop – værktøj

Tak til alle, der har givet deres bidrag til bogen; uden jer ingen bog

En særlig tak til alle i og omkring Café Ingeborg og til Ole Fogh Kirkeby for oplæg om værdier, tekst og protreptisk sparring undervejs og til beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen, Benny Andersen, formand for socialpædagogernes landsforbund og Martin Senderovitz, Syddansk Universitet for besøg og bidrag

Proceskonsulent og grafisk facilitator: Mia Pallisgaard, Procesværkstedet.dk

Forfatter: Klaus Hildebrand Frederiksen

Redaktør: Anne Woergaard Mikkelsen

Layout: Rikke Marie Nielsen, Rosendahls a/s

Tryk: Rosendahls a/s

Oplag: 2.000

Udgivet af Ringsted Kommune 2019

Solidarisk originalitet

”Det gælder om at skabe et sammenhold, der beforder den enkeltes udnyttelse og udfoldelse af sine særlige erfaringer, talenter, kapaciteter og forhåbninger. Det handler om at turde være den, du har fået lov til at være, og blive til den, du har mulighed for”.

– Ole Fogh Kirkeby

Indhold

Indledning

Værdier i et vadested – at vokse sammen og vokse *sammen*

Velkommen til Café Ingeborg

Vokseværk på Café Ingeborg

Læsevejledning

**Café Ingeborg stævner ud
– en procesrapport**

Værdi #1: **Mangfoldighed**

Værdi #2: **Rummelighed**

Værdi #3: **Ærlighed**

Værdi #4: **Tillid**

Værdi #5: **Lige-meget-værd**

Værdi #6: **Fællesskab med stort ”F”**

Værdi #7: **Rigtigt arbejde**

Værdi #8: **Mennesket i centrum**

Værdi #9: **Læren og væren**

Værdi #10: **Særlighed**

Solidarisk originalitet – værdier i praksis
Operationalisering af det sociale entreprenørskab

Spredning af den gode idé – Café Ingeborg på tværs

Værdi-skabelon

Værdier i et vadested – at vokse sammen og vokse *sammen*

– En beretning om solidarisk originalitet

Om denne publikation

Bogen, du sidder med, beskriver og dokumenterer Café Ingeborgs værdibaserede arbejde som kommunal, socialgastronomisk virksomhed.

Den er frugten af en refleksionsproces, som påbegyndtes i foråret 2018. Henover dette år skulle man søge ind i hjertet af de værdier, som fra starten i 2010 har medvirket til at sætte Café Ingeborg på landkortet som en social og økonomisk succes i en søgen efter selve Café Ingeborgs sociale DNA.

Café Ingeborg er kendt landet over for sit værdibaserede arbejde. Her skabes dagligt livskvalitet og meningsfuld beskæftigelse for en mangfoldighed af medborgere samtidig med, at der løses en lang række nødvendige kommunale opgaver af praktisk og social karakter. Caféen og dens voksende antal af satellit-enheder udgør unikke eksempler på, hvordan man gennem særligt tilrettelagt produktion på professionelle vilkår kan skabe værdi, livskvalitet og synergi i mødet mellem udsatte befolkningsgrupper, ordinære medarbejdere, kommune og lokalsamfund; en synergi, som skaber, forandrer og redder liv.

Bogen tilbyder et kig ind i en praksis, der har bevist sin sociale og økonomiske bæredygtighed gennem de år, Caféen har eksisteret, og som man fortsat ønsker at bevare og udvikle og udbrede til gavn og glæde.

Det sker på et tidspunkt, hvor Café Ingeborg står midt i et vadested. En lille virksomhed har vokset sig stor. Det giver nye udfordringer på ledelses-

og organisationsplan og for fagkulturen og det fællesskab, som det hele hviler på. Som sociale frontløbere og entreprenører og som 'klan' af tæt forbundne ildsjæle står man overfor det at skulle operationalisere sine erfaringer og gentænke formen på en måde, der både kan understøtte den voksende produktion og sikre den nærhed og øjenkontakt, som hidtil har været præmissen for at nå i havn hver dag med alle mand ombord. Det har krævet, at man i arbejdet med det næste skridt fremad rettede blikket indad og tog pulsen på de værdier, som har bragt Café Ingeborg dertil, hvor hun står i dag.

Denne beretning kan derfor både læses som et indblik i de virksomme elementer i en værdibaseret 'best practice' og som et procesbillede af en virksomhed og et arbejdsfællesskab, som 8 år efter sin udfangelse fortsat er i rivende udvikling.

Det omfattende procesarbejde, som ligger til grund for denne publikation, repræsenterer en søgen efter de åbne døre og den gode vind i de værdier, der lever i den enkelte medarbejders ord og handlinger og i det netværk af menneskelige forbindelser, der er selve Café Ingeborgs hjertekarsystem; et værdikompass, som på samme tid sætter kursen og virkeliggør destinationen i det daglige.

Med denne bog åbner vi dørene til Café Ingeborg på vid gab til inspiration for nysgerrige rejsefæller, fagfæller, sociale entreprenører og andre i samme båd og for organisationer, kommuner, politikere og andet godtfolk landet over.

Velkommen til Café Ingeborg

En ganske særlig arbejdsplads

Café Ingeborg er et professionelt produktionskøkken med tilhørende café, beliggende i lyse lokaler med høje vinduer og grønne omgivelser i Ringsteds nyeste plejecenter, Knud Lavard Centret. Herfra leveres dagligt frokost og aftensmad lavet fra grunden af friske råvarer til kommunens plejecentre, bosteder, specialskoler og til alle administrative kommunale enheder.

Caféen i sin nuværende form er i skrivende stund 8 år gammel. Dét, der startede som en tæt, lille køkkenenhed med bare 8 medarbejdere, beskæftiger i dag ca. 80 mennesker i en mangfoldig produktion spredt over 8 matrikler: Der drives produktionskøkken og café på Knud Lavardcentret, som også leverer til BiblioteksCaféen i Borgerservice på Ringsted Bibliotek. Der er et "stillesnitteri" og bageri på Østre Parkvej samt gartneri og sansehøve i Ortved, og vi står for vask af kommunens samlede bilpark på den lokale brandstation. Vi løser serviceopgaver og giver håndmassage som middel mod hudsult på lokale plejecentre og har også gang i et opsøgende idrætsprojekt og et nyt initiativ rettet mod nydiagnosticerede mennesker med demens.

Alt arbejde udføres i tæt samarbejde mellem *ordinære* og *særlige* medarbejdere. Ordinære medarbejdere er ansat på almindelige vilkår og udgør 19 fagprofessionelle fra forskellige brancher samt 10 ansatte i flexjobs. Dertil kommer 10 praktikanter i arbejdsprøvning efter sygdom eller arbejdsløshed, som kommer på caféen i samarbejde med det lokale arbejdsmarkedscenter (AMC). Yderligere tæller huset også 12 del-

tagere med tilknytning til demensprojektet. Café Ingeborgs særlige medarbejdere består af 35 borgere med udviklingshæmning, psykiatriske diagnoser, senhjerneskader, autisme med mere, som er ansat på særlige vilkår og i beskyttet beskæftigelse. Sammen dækker de alle roller og funktioner i en nøje tilrettelagt produktion, hvor ingen kan undværes i arbejdet med at nå faste daglige deadlines.

Café Ingeborg klarer sig godt i alle målinger. Fødevarestyrelsen giver elitesmiley ved hver kontrol. Arbejdstilsynet og arbejdspladsvurderinger (APV) indikerer, at alt kører optimalt og at det eneste, der mangler, er plads at vokse på. Ved det årlige pædagogiske tilsyn modtager vi hver gang topkarakterer og exceptionelt gode tilbagemeldinger. For nyligt er Café Ingeborg blevet evalueret af Fremfærd, som er et samarbejde mellem parterne på det kommunale arbejdsmarked om at udvikle velfærdssamfundets kerneopgaver. Her opnåede vi høj anerkendelse for husets metodisk unikke tilgang og arbejde med omvendt inklusion og værdibaseret ledelse.

Metode på Ingeborg'sk

På Café Ingeborg tilrettelægger vi arbejdet efter principper som klassisk mesterlære og side-mandsoplæring kombineret med en specialpædagogisk tilgang.

Mange medarbejdere har oplevet at stå udenfor arbejdsmarkedet, fordi de af den ene eller anden grund vurderedes til ikke at passe ind i de eksisterende rammer. Café Ingeborgs succes på dette

område hviler på *omvendt inklusion*. Vi tilpasser opgaven til individet i stedet for omvendt og sætter folk sammen i teams og makkerpar, hvor kompetencer og personligheder har optimale vilkår for at udfolde og udvikle sig i kraft af hinanden.

Vi taler i den sammenhæng om at *imode*. At imode er at møde hinanden med tillid, passion – og tilpas udfordring. Tilpas udfordring er det, som ikke er så småt, at det føles ligegyldigt og ikke så stort og uoverskueligt, at man mister modet. Når vi imoder hinanden, opstår muligheden for at finde modet i en selv til at udrette noget, som man var lige ved at tro ikke kunne lade sig gøre – og at opleve sejrens sødme, når det alligevel lykkes.

At imode forudsætter tilstedeværelsen af dén brede vifte af menneskelige kvaliteter, kompetencemæssiger og koblingsmuligheder, som vi får forærende gennem husets mangfoldighed. Man bryder ikke med etablerede mønstre og selvopfattelser, målgrupper eller social arv ved altid at færdes blandt folk, der er mage til en selv. På Café Ingeborg er der altid nye ting at lære, et næste skridt at tage og nogen at tage det sammen med. Vi er med et godt pædagogisk ord hinandens ”zoner for nærmeste udvikling”, og mangfoldigheden udgør de mange trappetrin i mestringsen af ens eget liv. Alle kan imode og bevæge hinanden, ordinære som særlige – ofte på uventede og overraskende måder.

Det en af grundene til, at Café Ingeborg dagligt udretter ting, som ingen troede var mulige. At blive imodet udvikler selvtilliden og modet til være den, man er, og stoltheden over at bruge sig selv optimalt i udførelsen af et meningsfuldt stykke arbejde. Derfor er det også en væsentlig kilde til den karakteristiske stemning af over-skud og begejstring, som er det første, man møder, når man som gæst eller medarbejder træder ind ad døren i Café Ingeborg.

Socialt entreprenørskab og politisk mod

Café Ingeborg eksisterer ikke alene i kraft af tilfredse kunder, en velfungerende hverdag og gode principper for arbejde og samvær. Vores succes og bæredygtighed som social innovation hen over mange år er i høj grad produktet af et vellykket møde mellem socialt entreprenørskab og politisk mod og vilje til nytænkning.

Caféen var fra første færd et frontløberprojekt, som skabte sine resultater ved at placere sig i åbne omstændigheder og navigere ud fra centrale menneskelige værdier. Det var dén formel, der gjorde det muligt at realisere så alsidige menneskelige potentialer og skabe synergi mellem ældre medborgere og særlige medarbejdere.

Denne form for entreprenørskab er afhængig af systemisk accept og rummelighed for at kunne udfolde sig. Café Ingeborgs succes er opstået i et tæt parløb med en visionær kommunal ledelse og et fleksibelt embedsværk. Den er produktet af en samfundsmæssig flertydighedstolerance og viljen til at søge kreative løsninger på tværs af kasser og kommunale siloer og gøre det, der åbenlyst giver mening.

Vokseværk på Café Ingeborg

Vækst, produktion og relationel koordinering

Gennem de seneste år er Café Ingeborg gradvist overgået til at producere på markedslignende vilkår, og i 2018 fik man eget budget. For en virksomhed, som påtager sig en stor social opgave i lokalsamfundet og bærer ansvaret for mange sårbare medborgeres liv og sundhed, er det nu blevet særligt afgørende, at året lukkes med en god økonomi. Her er Café Ingeborgs vækst på samme tid en succes og en udfordring. At producere på markedslignende vilkår og samtidig fastholde den centrale præmis om at sætte mennesket i centrum, kræver nytænkning af hele organisationen. Den sociale fortælling kommer let i konflikt med de krav til drift og vækst, som skal sikre eksistensgrundlaget.

Fællesskabet på Café Ingeborg lever i den nære kontakt mellem ledelse og medarbejdere og daglig gensidig bekræftelse af de sociale bånd. Når man tidobler antallet af medarbejdere over en periode på 8 år og spreder produktionen over mange matrikler, strækkes formen og fællesskabet. Det knirker i de kendte kilder til sammenhængskraft og stiller nye krav til ledelse, organisationsform og medarbejderkompetencer.

Det udfordrer os på vores værdier.

Café Ingeborgs evne til at frigøre potentialet i menneskelig mangfoldighed og finde styrken i det usædvanlige og det anderledes hviler på en høj grad af *relationel koordinering* i det daglige. Relationel koordinering er udviklingen af fælles mål og et fælles sprog, så alle medarbejdere kan

følge med i virksomhedens liv og tage del i husets vigtige beslutninger. Det fælles sprog er forudsætningen for, vi kan dele og udvikle viden, arbejde effektivt og vedligeholde fællesskabet. Derfor kræver relationel koordinering også, at vi skaber en kultur af tryghed og tillid, der gør det muligt at kommunikere ærligt og respektfuldt om både det, der er let og det, der er svært.

Det, der gør relationel koordinering *relationel* er, at den omfatter alle medarbejdere og skaber værdi gennem udviklingen af de fælles forståelser, normer og arbejdsformer over tid. Det kræver delte oplevelser, mange gentagelser og en daglig, vedholdende tilstedeværelse af samvittighedsfulde gartnerhænder. Det kræver tid, rum og øjenkontakt.

På ledelsesplan har Café Ingeborg fortsat brug for at spænde over både virksomhedsledelse, innovation og pædagogisk ledelse. For de ordinære medarbejdere kræver den daglige produktion en fortløbende udvikling af koblinger af fagprofessionalisme og pædagogisk specialviden – helt ned i produktionens detaljer. Udvidelsen af den administrative og koordinerende opgave risikerer at finde sted på bekostning af den almene pædagogiske ledelse og det afgørende nærhedsprincip i relationen mellem ledelse og medarbejdere.

Hvis ledelsesmedarbejderteams skal påtage sig flere opgaver af administrativ eller ledelsesmæssig karakter, stiller det nye kompetencekrav, som indebærer videreuddannelse og øget selvstændighed hele vejen rundt. Det er udfordringer, vi

allerede nu arbejder med at møde på forskellig vis.

Skal vi sætte grænser for vækst? Skal vi afprøve nye ledelsesmodeller eller arbejde med en team-baseret linjeledelsesstruktur? Skal vi adskille og drive forskellige afdelinger efter forskellige modeller? Er muligt at operationalisere nogle af de kvaliteter, der tidligere har ligget i den nære kontakt og personlige opfølgning, således at de i højere grad lever i og videregives via kulturen og organisationsstrukturen?

Det er spørgsmål, der rejser sig, når man som organisation hæver sig fra et niveau til det næste ud fra et ønske om både at bevare og videreudvikle den gode idé der virker.

Den afgørende relationelle koordinering på Café Ingeborg hviler på det dybere landskab af små og store handlinger, som vores værdier henviser til. Mere end ord er disse handlinger dét, som binder det hele sammen. Derfor er vores foreløbige svar på virksomhedens vokseværk at arbejde med synliggørelse og genforhandling af det, som bar os frem til denne skillevej: De værdier som fandt deres første udtryk i selve etableringen af Café Ingeborg – og nu senest i produktionen af denne bog.

At skue indad og udad – og bevæge sig fremad

Det er ikke nyt for Café Ingeborg at navigere i et åbent landskab. At placere sig i situationel åbenhed er en måde at være entreprenør på. Når den gode idé vokser, må vi alle vokse med og atter blive vores egne entreprenører.

Café Ingeborg er ikke nået i mål endnu – vi er i vadestedet. Der findes ingen fast opskrift på, hvordan det skal gøres, men vi har en indstilling til, hvordan vi arbejder med det og en vågen opmærksomhed i forhold til alt, hvad det indebærer at vokse, møde nye udfordringer og finde nye løsninger. Vigtigst af alt ved vi, *hvorfor* vi

gør det. Vores værdier er et fletværk af stier ind i kernen af det, som gør Café Ingeborg til det, hun er.

Værdierne bor i os. De er med til at forme vores liv. At arbejde med værdier er at stille skarpt på, hvad vi forstår ved dem, hvilket arbejde de udfører, og hvem de er i færd med at gøre os til. Det kan bringe en tavs viden til overfladen og dermed give os mulighed for at dele noget, vi knap anede, at vi indeholdt men som kunne være præcis det, som binder os sammen og bærer os fremad. Det åbner de døre mellem mennesker som sætter os i stand til at udrette det, vi ikke vidste, at vi kunne.

Værdiarbejdet bag denne bog udtrykker et ønske om at bevare og udvikle Café Ingeborgs virksomme kerne: Det, som gør, at man, når som helst man træder ind i Café Ingeborg, møder den samme stemning, den samme livsgnist og det samme overstrømmende fællesskab.

Ved værdiprocessens, afsluttende fælles workshops stod det klart, hvad det er, vi har skabt og deler med Café Ingeborgs mange gæster. Derfor ligger svaret på, hvad næste skridt bliver, gemt et sted mellem siderne i denne bog. Det vil vokse ud af en indsats, som både skuer indad og udad i bevægelsen fremad.

Vi forbeholder os ingen rettigheder. Du, kære læser, er velkommen til at kopiere, dele og sætte disse sider i spil efter lyst og behov, og du er indbudt til at deltage i den videre samtale om, hvordan vi skaber de bedste betingelser for et godt og virksomt liv for alle medborgere. Alle bidrag er velkomne – vi glæder os til at høre dig.

– Café Ingeborg, april 2019

Læsevejledning

En bricolage ...

Ligesom Café Ingeborg er denne bog født af nødvendighed og formet i bevægelse. Den har udvidet sig og akkumuleret dybde og bredde undervejs, mens mennesker kom og gik i fortællingen. Det, der startede som en dokumentation af Café Ingeborgs værdiarbejde til internt brug, kan nu gå ud i verden og gøre nye ting og skabe nye forbindelser.

Det er en *bricolage* – en samling af bidrag, tanker og idéer. Den smager af tid og sted og omstændigheder og af alle dem, som har bidraget med små og store stykker af deres liv, praksis og hjerteblod.

Hen over de kommende sider finder man 13 illustrationer. De tilbyder et kig ind i den hverdag, der deles af de alle de personligheder, der befolker Café Ingeborgs alsidige univers. Illustrationerne er resultatet af et grafisk faciliteret workshopforløb, hvor alle medarbejdere sammen at udforskede værdiernes betydning for deres daglige praksis.

Fra illustration til illustration kan man desuden følge en kronologisk udvikling af selve arbejdsformen og den visuelle rammesætning for arbejdet, som afspejler en voksende indsigt i, hvad der var vigtigt for deltagerne at tale om, og hvor arbejdet krævede en særlig følsomhed for nuancer og detaljer. Det medførte udviklingen af en generel skabelon for værdiarbejde, som findes sidst i bogen og som kan bruges af enhver, der ønsker at arbejde systematisk med værdier i egne sammenhænge.

Illustrationerne suppleres løbende af beskrivelser af 10 værdier for Café Ingeborgs arbejde, som er produktet af et videre arbejde med de færdige illustrationer. Beskrivelserne er en kondensering af udsagn på tværs af alle illustrationer suppleret af samtaler med ledelse og medarbejdere og med perspektiverende bidrag fra en række markante personer, som på hver deres måde har medvirket til, at Café Ingeborg og denne bog ser ud, som de gør i dag. Værditeksterne uddyber illustrationernes univers og de enkelte værdiers indlejring i husets almene praksis.

Den samlede beretning er vores bud på et afsæt for næste skridt i en rejse, hvor resten af verden nu kan inviteres med ombord.

Café Ingeborg stævner ud – en procesrapport

”Hvis man vil have et billede af virkeligheden, kan man ikke planlægge det hele på forhånd – så bliver man mere optaget af at holde planen end af at være nysgerrig”.

– Anne, leder

Noget diffust ...

Det startede alt sammen som en fornemmelse: Følelsen af, at noget diffust var ved at snige sig ind i hverdagen. Man var landet et nyt sted. Fællesskabet var blevet sværere at overskue – alting var vokset, og pludselig kendte man ikke længere alles navne. Man kunne blive usikker på, hvad der foregik i de andre afdelinger og på, om de mon var klar over, hvad der foregik i ens egen? Man skulle dække mere terræn for at nå hinanden, og man var begyndt at løbe hurtigere – men hvorhen? ... var man i fare for at løbe ud i sandet?

Det var tid til at dykke ned under hverdagens overflade og spørge, hvad Café Ingeborg egentligt er?

Ingeborg i proces

I foråret 2018 skriver caféens leder, Anne, i en mail til Det Lokale Samarbejdsudvalg (LMU):

”Værdierne og den måde, vi alle arbejder på, er det, der har gjort Café Ingeborg kendt over hele landet. Det er det, der gør, at vi har gode resultater i alle målinger, og det er også bare det, der

gør os alle sammen til dem, vi er, og skaber det unikke arbejdsfællesskab, der er så værdifuldt og betyder så meget for rigtig mange mennesker.

Vi har brug for en proces, som handler om, hvordan vi fastholder, udvikler og levedegør vores gode værdibaserede arbejde for både nye og gamle medarbejdere – OGSÅ selvom vi nu er fysisk spredt over flere matrikler.

Der er ingen tvivl om, det nok skal gå – jeg har købt 4 lækre Amsterdam-cykler, så vi kan komme rundt ;) – men alt andet lige, så stiller det nye krav til os alle ... ”

Det blev startskuddet til den proces, som skulle afdække værdiernes betydning for medarbejderne rundt omkring i Café Ingeborgs forskellige afdelinger og undersøge, hvordan de kom til udtryk i det daglige arbejde. Alle medarbejdere skulle her inddrages i et samarbejde om husets værdikompas, så man i fællesskab kunne sætte en troværdig videre kurs.

Forberedelse og afsæt i 6 kendte værdier

På et følgende LMU-møde deltog Anne sammen med Jakob og Gitte, som står for den daglige ledelse af Café Ingeborgs køkken, Bente, som er ansvarlig for pædagogikken og Mia fra Procesværkstedet, der som proceskonsulent og grafisk facilitator skulle forestå den kommende værdiproces. Her besluttede man i fællesskab at arbejde ud fra 6 centrale værdier med rødder i den praksis man sammen havde udviklet hen over mange år på Café Ingeborg:

Mangfoldighed	Ærlighed	Fællesskab
Rummelighed	Tillid	Ligeværd

Man supplerede desuden værdierne med 3 enkle spørgsmål:

- Hvordan kommer vores værdier konkret til udtryk i det daglige arbejde i de forskellige afdelinger?
- Hvilke potentialer og udfordringer eksisterer der i forhold til at integrere værdier i det daglige?
- Hvad kan være nogle bud på løsninger på eventuelle udfordringer?

Valget af grafisk facilitering som metode havde både et proces- og inklusionsmæssigt perspektiv. Værdiprocesen skulle kunne medvirke til at bringe en tavs viden om de praksisser, som værdierne henviser til, op til overfladen, så man kunne dele den i hele huset. Mange medarbejdere på Café Ingeborg er ordblinde eller udtrykker sig i det hele taget på andre måder end ved hjælp af det talte og skrevne ord. Arbejds- og kommunikationsformen skulle være tilgængelig for alle medarbejdere og skulle kunne udtrykke viden på en sanselig måde.

Værdiproces

... og så gik man til makronerne. Værdiprocesen forløb hen over sommeren og det tidlige efterår 2018. Medarbejderne arbejdede sammen i mindre teams fordelt over 8 workshops á 2 timers varighed. I løbet af denne periode producerede man bogens første 10 illustrationer.

Forløbet kulminerede i 2 afsluttende fælles workshops for henholdsvis ordinære og særlige medarbejdere.

Den afsluttende fælles workshop for ordinære medarbejdere rummede et oplæg om værdier ved filosof og professor emeritus ved CBS, Ole Fogh Kirkeby, som roste husets unikke værdiarbejde og beskrev Café Ingeborg som en moderne Noas ark. Processen havde ikke alene bidraget med nye indsigter, men også udrettet noget betydningsfuldt for fællesskabet og styrket oplevelsen af at være forbundne gennem stærke fælles mål og værdier.

På den følgende dags workshop fik caféens særlige medarbejdere selskab af Benny Andersen, formand for Socialpædagogernes Landsforbund, som deltog jævnbyrdigt i dagens værdiarbejde om spørgsmålet: ”Der kommet en ny medarbejder i Café Ingeborg – hvordan vil I forklare betydningen af Caféens værdier?”

Anne refererede i sin indledende tale Oles skibsmetafor fra dagen før. Det maritimt-filosofiske tema viste sig at slå an blandt de særlige medarbejdere i en sådan grad, at de egenhændigt besluttede at navngive dagens illustration ”Café Ingeborg Sætter Kurs”. Herved leverede de spontant halvdelen af titlen til denne bog. Anden halvdel ankom sidst på dagen, hvor en efterhånden eftermiddagstræt Katrine B. i et inspireret øjeblik udvidede forståelsen af værdien ”ligeværd” på Café Ingeborg til ”lige-meget-værd”. Sådan kom titlen ”DET ER LIGE-MEGET-VÆRD! – Café Ingeborg sætter kurs” til verden.

Som rosinen i pølseenden blev der nogen tid efter afholdt en opfølgende workshop for en række helt nye deltagere i Café Ingeborgs sene- ste initiativ ”Aktiv Hverdag med Demens”, et demensprojekt i økosamfundet i Hallingelille. Her arbejdede man med værdier ud fra et fokus på opstarten af det kommende projekt. Derfor er den illustration, man her producerede, af frem- adskuende karakter.

Fra værdiproses til bogprojekt

Ved værdiprocessens afslutning stod det klart, at man med illustrationerne havde produceret et materiale med større potentiale end at tjene som procesværktøj, internt arbejdsdokument og referenceramme for værdiarbejdet og fæl- lesskabet på Café Ingeborg. Det blev derfor besluttet at udgive dem som en folde-ud-bog, som også kunne bruges i husets eksterne sam- arbejder.

Det krævede lidt flere ord, og derfor beslut- tede man at involvere Klaus fra RUC, som er forfatter og kender huset fra et tidligere samar- bejde om udgivelsen ”Café Ingeborg – en social kogebog”.

Under overdragelsen af det grafiske materiale, som indeholdt væsentligt mere end de 6 værdier, man var stævnet ud med, og hvori der forekom at tegne sig konturer af mønstre og sammenhæn- ge på tværs af de mange personlige udsagn i de enkelte arbejdsgrupper, opstod idéen om at føje en analytisk dimension til arbejdet med publi- kationen og på det grundlag udvikle en række uddybende narrativer om hver enkelt værdi. På den måde kunne man videreføre arbejdet med Café Ingeborgs værdier.

Man begyndte nu at tale om en form for ”værdi- lærebog”, der skulle kommunikere de virksom- me principper i velfungerende socialgastrono- misk innovation til omverdenen og bidrage til udbredelsen af sociale virksomheder som Café

Ingeborg – et ønske, der længe havde simret i fællesgryden.

Analyse og bogproduktion

Den planlagte bog tog form hen over de følgen- de 4 måneder. Illustrationerne blev gennemgået en for en og alle værdirelaterede udsagn samlet under de 6 oprindelige værdier, og en lang ræk- ke af nye værdirelaterede temaer, som dukkede op på kryds og tværs af materialet, endte til sidst som 10 værdier fulgt af hver sin uddybende for- tælling. Fortællingerne blev udviklet i løbende dialog med ledelse og medarbejdere og med in- spiration fra de øvrige bidragyderne i denne bog.

De færdige fortællinger er således en sammen- fatning af en polyfoni af udsagn, som i deres oprindelige form nogle gange taler med én stemme og andre gange op imod og på tværs af hinanden. Der er stof til mere end 10 værdier i materialet. Det er muligt at knytte flere for- bindelser og fortælle andre historier, end der er gjort her.

De 10 værdier er valgt, fordi de har dybe rødder i Café Ingeborgs hverdag og mangeårige forhi- storie og derfor ikke overraskende henviser til dominerende strømninger i materialet. Fortæl- lingerne om disse værdier er skabt med handling for øje og udtrykker i samme åndedrag en søgen efter både nuets og fremtidens Café Ingeborg.

Læseren opfordres derfor til at foretage sin egen opdagelsesrejse ind i illustrationerne og udfor- ske Café Ingeborgs forunderlige og komplekse univers på egen hånd. Hvem ved – måske er det dér, det næste gennembrud vil komme fra.

Værdiworkshop

Gartneriet

Værdi #1: MANGFOLDIGHED

”Vi har lov til at være forskellige – vi ER jo forskellige. Vi kan være sammen, selvom vi er forskellige, for vi er også noget sammen. Det er ingen skam at være anderledes. Sådan er det jo ... og blinde ansat i et køkken – det ser du ikke andre steder!”

Mangfoldighed er forskellighed med potentiale

Café Ingeborg opstod ved en slags socialgastro-nomisk "Big Bang", udløst i mødet mellem særlige medarbejdere og byens ældre medborgere. Det skabte en bølge af synergi, som vi har redet på lige siden. Derfor ligger det dybt i os at søge kreative måder at bringe menneskelig mangfoldighed i spil på som en løftestang for alt det, vi gerne vil opnå sammen. Mangfoldigheden er selve ryggraden i Café Ingeborgs sociale DNA.

Hver dag er ny på Café Ingeborg, og alt kan ske, så du kan roligt slå automatpiloten fra, åbne øjne, ører og hjerte og møde øjeblikket med åbenhed, umiddelbarhed og en vilje til ikke at dømmе det, der overrasker og er anderledes. Hos os kommer øjeblikket til dig, selv hvis du ikke kommer til det, og så er det bare om at rulle med søgangen.

Mangfoldighed bliver ikke til frisklavet frokost og velbagte relationer af sig selv. Det kræver en ganske særlig indsats. Med menneskelig mangfoldighed følger en rigdom af erfaringer og kompetencer, men også høj variation i individuelle forudsætninger, forventninger, temperamenter og særlige behov. Det skal alt sammen mødes relevant og omsorgsfuldt og bringes kreativt i spil.

Café Ingeborg er en kompleks gryderet. Hver ingrediens bidrager med unikke smagsindtryk og overraskende nuancer. Det kræver håndværk, samarbejde, teknik og finesse såvel som blod, sved og måske en enkelt tåre at forløse det hele, så smagen blomstrer, og duften fylder hele huset – inden deadline, vel at mærke.

Råvarerne skal værdsættes og behandles med respekt og et vågent og præcist blik for deres egenart og særlige kvaliteter. Man skal kunne se deres potentiale i mange forskellige sammenhænge og på forskellige tidspunkter i processen. De skal sættes sammen, så smagen bringes frem og helheden bliver større end de enkelte dele, fordi de forstærker og løfter hinanden. Det skal alt sammen ske med timing og indlevelse, så flygtige, men essentielle kvaliteter ikke går tabt, men udfoldes og kommer fuldt til udtryk.

Det kræver fleksibel planlægning og skarp *mise en place* at samle det hele på et grundlag i konstant bevægelse. Det hjælper sjældent at holde sig slavisk til en fast opskrift. Der skal ses, lyttes, duftes og handles med hjerte og faglig intuition, og der skal improviseres med overskud.

Den menneskelige mangfoldighed på Café Ingeborg er på samme tid en stående udfordring og selve grundlaget for vores succes.

Mangfoldighed er en bro

Det, som gør Café Ingeborg til en anderledes og særlig arbejdsplads, er måden, vi går til opgaven og hinanden på. Vi øver os i at respektere og værdsætte hinandens egenart. Forudsætningen for, at mangfoldigheden kan blomstre, er, at man ser det menneske, der står ved siden af en og prøver at forstå hans eller hendes udgangspunkt. Det er både en beslutning, man kan træffe, og en færdighed, man kan træne, og når det lykkes, sætter det os fri til at være dem, vi er.

Blikket for et andet menneskes unikke univers kan løfte os videre i vores eget liv. Når vi ser verden gennem sidemandens øjne, ændres synet på os selv, og vi indgår i en ny relation til vores omgivelser. Vi begynder at tænke og gøre ting, som overskrider grænsen for, hvad vi troede muligt. Det nedbryder fordomme.

Café Ingeborgs mangfoldighed er en palet af menneskelige koblingsmuligheder. Der er altid er noget at lære og nogen at lære det af og sammen med. Vi udnytter vores forskellighed i stedet for at ensrette hinanden og produktionen

ved at sortere mennesker i kasser efter kategori. Man oplever ikke noget nyt ved altid at gøre de samme ting med de samme mennesker, og det er både sværere og kedeligere at bygge noget nyt og overraskende med en kasse fuld af de samme legoklodser.

Mangfoldighed og forskellighed er ikke alene et vilkår – men byggesten til broer ind i fremtiden. Ved deres hjælp bevæger vi os over, under, udenom og igennem udfordringer og opnår ting, som ingen troede var mulige.

SOCIAL LIGNING #1:

Mangfoldighed bliver til mulighed, når den mødes med rummelighed og værdsættelse af forskellighed. Den skaber synergi gennem kreative koblinger af menneskelig særlighed.

Workshop #1: GARTNERIET

”Mangfoldighed kræver masser af tid”

– gartneriet

Om gartneriet

Café Ingeborgs gartneri kom til verden i foråret 2014. I gartneriet produceres tomater, agurker og krydderurter til Caféens produktionskøkken. Der bygges og sælges fuglekasser, hvor overskuddet via frivilligprojektet Byg1By går til humanitært arbejde i Burundi.

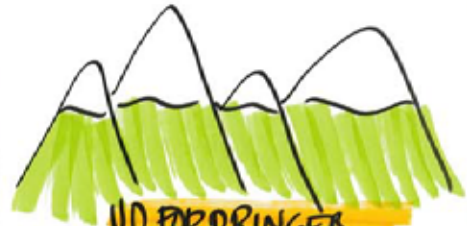
Her drives også en lille ”sansehave”, hvor medborgere med demens kan komme forbi og nyde alt det grønne. Gartneriet er et socialt samlingspunkt, hvor mange forskellige mennesker har deres gang.

Arbejdet tilrettelægges af Hans, som er ordinær medarbejder med gartnerbaggrund, assisteret af Daniel, som er chauffør og autodidakt, og Karsten, der også har grønne fingre og hjælper til som frivillig. Gartneriet beskæftiger 4 særlige medarbejdere. Ligesom Caféens øvrige særlige medarbejdere mødes man hver morgen på Café Ingeborg. Herfra kører man i samlet flok til matriklen i Ortved, hvor man arbejder, indtil dagen atter afsluttes i Caféen.

→

GARTNERIET

VI ER ET GODT TILBUD!

UDFØRINGER

- FAGLIG STOLTHED UDFØRDRET
- TEMPO
- ARBEJDSPRES
- ARBEJDSMILJØ
- FOKUS PÅ TILFINDING
- HIERARKI

MANGFOLDIGHED

- RUMMER MANGE FØRSKELLIGE TYPER MÆNSKER
- FØRSKELLIGE KOMPETENCER/EVNER

RUMMELIGHED

- PLADS TIL DE FLESTE
- MEDARB. SKAL KUNNE RUMME... UDEN AT BLIVE IRRITERET/SURE

TILLID

- MAN TØR DELE SINE FØRTELLINGER
- TØVEJS

- TILLID TIL HINANDEN SOM KØLLEGER

- HVIS DU GERNE VIL KAN DU KØMME HER OG ARB.

(ARBEJDS-) FÆLLESSKAB

- HVIS EN ER SYG, SÅ MANGLER PERSONEN

- TAGE SIG AF HINANDEN - BØKYMREK SIG

ANDRE VÆRDIER?

- AT MAN MØDES MED GODT HUMØR
- GOD OMGANGSTONE
- POSITIV ATTITUDE

KERNEOPGAVE

TILFREDSSTILLE SÆRLIGE MEDARB.

LÆRING

AT DE SÆRLIGE MEDARB. HAR EN MØVINGSFULD DAG.

LIGE VÆRD

- AT VI IKKE FØRDELER
- ALLE TÆLLER LIGE MEGET, ALLE KAN BIDRAGE
- BEKRÆFTE HINANDEN

ÆRLIGHED

- ITÆLSE TIL EN HÆRD TONE - TALE ØRDØT LIGT TIL HINANDEN
- VI SKAL PÆSSE PÆ MED SØRT HUMØR

LØSNINGER!

STRUKTUR I HVERDAGEN

- LAD VÆRE M. AT GLØ HINANDEN I NÆKKEN
- UDFØRINGER KØMMER TIL DET RIGTIGE FØRUM
- ↓
- MED. UDVALG TILLIDSMAND

HVEM FØNGERER SAMMEN SOCIALT

LEDE & FØRDELE ARBEJDET... PØRITERE...

HVEM KAN HVAD?

RUTINE-PRODUKTION

KÆRSE

GRÆS

STØVSUGE

Borgmesteren fortæller ...

I Ringsted Kommune er vi glade for at have et sted som Café Ingeborg, hvor man i så høj grad sætter borgeren i centrum. Man har her formået at skabe et arbejdsmiljø, hvor alle befinder sig midt i de mange muligheder, som er fundamentet i Ringsted kommunes vision.

Café Ingeborg gør en mærkbar forskel for rigtig mange mennesker, og man er leveringsdygtige i mangeartede ydelser: Selv har jeg hyppigt deltaget i Café Ingeborgs fejringer af årstidernes højdepunkter, nydt frokosten som leveres til alle de kommunale enheder – og fået sved på panden som aktiv deltager ved Café Ingeborgs idrætsprojektekksamen.

For en borgmester er det en glæde at følge en arbejdsplads som Café Ingeborg, som startede i det små og som nu skaber meningsfuld beskæftigelse for en mangfoldighed af mennesker med nærhed og omsorg som bærende værdier. På Café Ingeborg er man dygtige til at finde og løse opgaver på tværs af kommunen og hjælpe sårbare medborgere med meget forskellige baggrunde, så de har noget meningsfuldt at stå op til. Det er ikke godt for nogen at sidde passivt derhjemme. Her er alle med til at løfte i fællesskab, udvikle sammen og involvere sig i hinandens liv som del af en aktiv og produktiv hverdag.

Café Ingeborg er på den måde et meget fint udtryk for det vi mener, når vi siger at i Ringsted Kommune er vi Midt i Mulighederne, fordi vi vil noget sammen, og fordi vi passer på hinanden.

Henrik Hvidesten (V), borgmester, Ringsted Kommune

Værdiworkshop

Køkken og bageri

Værdi #2:

RUMMELIGHED

”... der skal være plads til galskab.”

Personlige rum og grænser

Café Ingeborgs mangfoldighed stiller krav til den enkeltes rummelighed. Som ny medarbejder kan det være det at rumme usikkerheden ved at starte et nyt sted med nye kolleger og nye udfordringer. Det kan også være det at skulle forholde sig til andre måder at møde verden og gøre tingene på end man selv er vant til.

Det er noget, alle kan øve sig i på Café Ingeborg. Arbejdet kræver ofte, at man omstiller og tilpasser sig, lærer nye ting og afprøver nye sider af sig selv. Det stiller spørgsmålstegn ved vaner og vante forestillinger. Nogle medarbejdere skal gentage ting mange gange før de lykkes, og nogle historier skal fortælles igen og igen. Derfor kræver rummelighed masser af tålmodighed, både med en selv og med andre mennesker.

Alle rum er en form for afgrænsning. Grundlaget for rummelighed er, at det er muligt og legalt at sætte personlige grænser og sige til og fra. Café Ingeborg kan rumme de fleste, men omvendt skal man også kunne rumme Café Ingeborg. Man skal ville de ting, som foregår her og turde tro på, at man kan skabe sig en plads i de rum, som findes her.

Rammer der rummer

Rummelighed er noget, vi synes vi *kan* her i Café Ingeborg. For os handler det om at have mod til at give plads til hele mennesket og om at se personen frem for handicappet, sygdommen eller diagnosen. Man skal kunne være den, man er. Der skal være plads til, forskellig opførsel og udvikling og til at man kan have den ene eller den anden udfordring. Mennesker arbejder, glædes og bærer sorg på forskellige måder. Der er ikke er nogen, der er forkert, og vi kender ingen, der er verdensmester i alt.

Rummelighed er noget, der opstår i øjenhøjde og som vokser, når vi prøver at forstå hinandens verdensbillede og se tingene fra den andens synsvinkel i svære situationer. Vi kan godt rumme hinanden, uden at det betyder, at vi skal bære rundt på hinanden indeni, indtil der ikke er plads til os selv. Når vi rummer os selv og vores egne reaktioner, giver vi automatisk andre plads til at gøre det samme, og så behøver ingen at føle sig klemmt.

Først, når vi accepterer vores egen menneskelighed, kan vi begynde at skabe ”rammer der rummer”: Rum, hvor der bliver mere luft imellem os, jo tættere vi tør rykke sammen.

Faglig rummelighed

Det svinger ofte, hvad den enkelte medarbejder kan rumme fra dag til dag. Den ene dag er man verdensmester i flødesovs, den næste kan man være helt nede i kulkælderen. Som produktionsansvarlig skal man bevare roen og overblikket og gå foran med et godt eksempel.

Faglig rummelighed består blandt andet i at sørge for, at den enkelte medarbejder har mulighed for at bidrage med det, hun eller han nu kan på dagen, og at sammensætte arbejdshold ud fra et samlet hensyn til personerne og produktionens mål. Det hører også med til fagprofessionalisme på Café Ingeborg at skabe rum, hvor vi kan være kærlige, tålmodige, taknemmelige og omsorgsfulde overfor hinanden. Hvis en kollega har brug for et åndehul for at komme stærkt igen, eller hvis der er brug psykologisk førstehjælp og en gåtur rundt om søen med en ven, så sørger vi også for det.

Det kræver en fleksibel tilgang til det branchefaglige, hvor pædagogik er mere end blot en tilbygning til et bageri eller et drivhus.

Galskab og humor

”Særlighed er menneskelighed” plejer vi at sige. Vores menneskelighed bliver særligt rummelig, når den rummer det særlige. At give plads til det anderledes og det skæve er også at give plads til det, som overskrider hverdagens grænser – til galskaben og til humoren.

Særlighed vender verden på hovedet, bevæger sig på tværs af skel og flytter hegnsplæle i forhold til, hvad der kan siges, tænkes og gøres. Den åbner mellemrum, hvorfra der strømmer en vildtvoksende livsenergi, som bærer både lys og mørke i sig og som kan bidrage med uventede indsigter, der fornyer hele historien om os selv og vores indbyrdes relationer.

Galskaben kan sætte noget fri både i det indre og ydre rum. Det er bare at læne sig tilbage og nyde

det. Tæt på lever humoren som en spontan livsyttring der på samme tid forjager skygger, tager os på kornet, berører og bearbejder det, der er svært at føle eller tale om. Humor er en måde at se og blive set på og en måde, hvorpå man kan tage temperaturen på en relation. Ofte er det en måde at give luft for lettelsen over, at noget ikke var så farligt, svært, skamfuldt eller unævneligt, som vi frygtede i en latter, der råber ”vi lever!”

De fleste kan lide et godt grin, men de færreste bryder sig om at være til grin. Vi har en usentimental og bramfri tone og værdsætter det kammeratlige drilleri, fordi det er rummeligt og i familie med ærlighed og kærlighed. Men vi griner med hinanden og ikke af hinanden. Mange medarbejdere tager ting bogstaveligt eller bærer angst og dårlige oplevelser med sig. Derfor dyrker vi ikke uklar og tvetydig snak, sort humor, sarkasme eller ironi. Vi søger i humoren og galskaben det menneskelige ansigt – ikke en klovnemaske. For os er humor er en måde at rumme dét, rummet rummer på, så det fyldes med rummelighed.

SOCIAL LIGNING #2:

Rummelighed er at skabe plads til, at vi kan være dem, vi vil være og gøre det, vi skal gøre. Jo mere vi styrker fællesskabet og derigennem tydeliggør mangfoldigheden – jo bedre lever rummeligheden.

Workshop #2: KØKKEN OG BAGERI

*” Vi skal rumme både gode og dårlige dage
og ikke ”tænde af” – og man jo kan altid
lave en ny sovs”.*

Om køkken og bageri

Café Ingeborg er grundlagt som produktionskøkken med tilhørende café. Caféen og køkkenet på Knud Lavard Centret er fortsat det geografiske og organisatoriske midtpunkt og det moder-skib, der samler trådene for alle husets afdelinger og aktiviteter.

Hen over årene er der også kommet bageri og snitteri til i Støtte- og Aktivitetscentret på Østre Parkvej samt en udligger af caféen i Borgerservice på Ringsted Bibliotek.

Køkkenet beskæftiger 11 ordinære og 31 særlige medarbejdere og producerer dagligt måltider til kommunens bosteder og plejecentre, til de kommunens administrative enheder, det lokale støtte- og aktivitetscenter samt IKA idrætsskole og meget andet.

BAGERI & KØKKEN

ALLE SÆRLIGE MEDARB. MØDER IND OG GÅR NEM FRA CAFE INGBORG... VANDER HILSEN ENHED DE ARR. I

DER ER EN DEADLINE

VIGTIGT AT DE SÆRLIGE MEDARB. FØLER AT DE NØDVENDIGE

DE UDFYLDER EN PLADS

DE ER NØDVENDIGE... ELLERS KAN VI IKKE NÅ DET.

DETTE GØR CAFE INGBORG SPECIEL

LIGE VÆRD

ET STYKKE PROFESSIONELT ARBEJDE SKAL UDFØRES

GOD MAD!

FASTHOLDES KONCEPTET

CAFE INGBORG ER VÆRDIEN

KONCEPTET BLEV SUCCESSEN

ANDRE VÆRDIER?

TEMADAG

LÆRING/ UDVIKLING... VI KYKKER DE SÆRLIGE MEDARB.

ALT KAN LADE SIG GØRE I CAFE INGBORG

MANGFOLDIGHED

- PLADS TIL ALLE

TILLID

- PÆDAGOGERNE HAR TILLID TIL BAGERI & KØKKEN
- TILLID TIL DE SÆRLIGE MEDARB. IPT. AT GIVE DEM MØNINGSFULDE OPGAVER.

FÆLLESSKAB

- ALLE KAN ARBEJDE SAMMEN OG TALE SAMMEN
- HVIS DER ER BRUG FOR HJÆLP, SÅ TRÆDER FOLK TIL

ÆRLIGHED / ÅBENHED

- MEDARB. ER ÆRLIGE OVERFOR OS, OG DE ER ÆRLIGE OVERFOR OS
- SIGE SANDHEDEN
- RIS & ROS
- FRA LEDELSE → PERS. PÅ GULVET

RUMMELIGHED

- RUMME DE GODE OG DÅRLIGE DAGE
- IKKE TÆNDE AF "LAVE EN NY SOVS"
- ALLE DE TING DER KAN SKE, DE SKE!
- MAN SKAL VÆRE OSS!
- DEN ENNE DAG KAN DE KLAGE DET MELE... OG DEN NÆSTE DAG INGENTING
- DU KAN SE OM EN MEDARB. HAR EN DÅRLIG DAG
- SKÆRME

DER LYTTES TIL OS!

KORT FRA ORD TIL HANDLING

VI ER M. I UDØYENING AF HVAD DER SKAL SKE

LIGE VÆRD

- VI LADER DE SÆRLIGE MEDARB. UDFØRE OPGAVER
- VI BEHANDLER DEM SOM LIGE VÆRDIGE
- VI GIVER INSTRUKSER SOM I 'VIRKELIGHEDEN'

UDFØRDRINGEN

- ... DET FØRSTE ÅR ER EN UDFØRDRING... PÅSSER MAN IND?
- ↓
- LÆRE AT LÆSE HINANDEN
- RELATIONSOPBYGGELSE

- MANDSKAB
- PLANLÆGNING
- TING TAGER TID...

MANGFOLDIGHED

I CAFE INGBORG KAN DU IKKE SKELNE MELLEM MEDARB. VI ER ALLE KOLLEGER.

MAN SKAL VÆRE LIDT SPECIEL FOR AT VÆRE HELE

MENNESKELIGHED

VI GIVER DET VIDERE, HVORDAN DET KØRER... MAN HAR IKKE EN FORUDTAGET INDSTILLING TIL HVORDAN DET KØRER.

Formanden for Ældre- og Genoptræningsudvalget fortæller ...

Som formand for ældreudvalget i Ringsted var jeg med til at lægge grundstenen til det Café Ingeborg, vi kender i dag. Det lå os dengang stærkt på sinde at skabe gode rammer for udfoldelsen af det samvær og det sanselige nærvær, som hører med til et godt og værdigt liv. Vi ville skabe bedre livskvalitet for ældre medborgere gennem bedre ældremad lavet fra grunden af friske råvarer.

I dag er vi stolte over at have truffet de politisk modige valg, som gjorde det hele muligt. Caféens fantastiske stemning af liv og de mange fine relationer mellem vores ældre og Caféens særlige medarbejdere er fortsat det, der gør Café Ingeborg til et ganske særligt sted at besøge og få besøg af.

Trods de seneste års rivende udvikling har man formået at bevare fokus på de grundlæggende værdier, der startede det hele. Byens ældre møder stadig talstærkt op til caféens årstidsfester og arrangementer, og caféens kokke besøger fortsat byens plejecentre, dækker op med sølvtøj og laver alle de klassiske livretter på stedet.

På plejecentrene finder man også de særlige medarbejdere som servicemedarbejdere. De sørger for frisk kaffe og rent service, spiller musik og tilbyder håndmassage over en hyggelig snak om de vigtige ting i livet. I gartneriet i Ortved vendes der jord og passes blomster i dagtilbuddet 'Oasens' sansehøve. Her kan medborgere med demens komme og nyde farver og dufte sammen med de særlige medarbejdere.

Senest er Café Ingeborg lykkedes med at søsætte projektet "aktiv hverdag med demens". Her har nydiagnosticerede, yngre medborgere mulighed for at vedligeholde arbejdsevnen og deltage i rehabiliterende aktiviteter. Det er en model, som flere kommuner har været på besøg for at lade sig inspirere af!

Det er en glæde, at man har fastholdt den røde tråd i det, som Café Ingeborg blev sat i verden for at udrette og samtidig formår at nytænke aktiviteter på ældreområdet, som har potentiale til bidrage til øget livskvalitet for ældre medborgere landet over.

Benny Christensen (S), Formand, Ældre- og Genoptræningsudvalget, Ringsted Kommune

Værdiworkshop

Køkkenledelsen

Værdi #3: **ÆRLIGHED**

”Ærlighed er at sige ting, der er sande. Man fylder ikke nogen med løgn. Først er det svært, så får man det lært, og så er det OK.”

Facadefri zone

På Café Ingeborg behøver man ingen facade. Man kan man være den, man er og have det, som man har det, så længe man tager hensyn til de andre. Der er plads til at vise det, hvis man er ked af det og til at sige sin mening. Vi skal noget sammen her. Vi har et arbejde at udføre og mennesker, som regner med os hver eneste dag. Derfor er vi nødt til at kunne regne med os selv og hinanden.

Personlig ærlighed

Man kan altid starte med at være ærlig overfor sig selv. Alle har styrker og svagheder og ting, de kan og ikke kan. Det er ingen skam at være anderledes eller at have en begrænsning i kraft af et handicap, en livssituation – eller i det hele taget. Det er tilladt at sige fra, hvis noget ikke føles rigtigt for en, men det kræver, at man står ved sig selv og er ærlig om, hvad man kan overkomme.

Den personlige ærlighed er også grundlaget for forholdet til de andre. Det kan være svært at sige det, hvis en anden har sagt eller gjort noget, som man blev stødt og såret over eller bange for, eller at indrømme hvis man selv er kommet til at såre en anden.

Det hjælper bare sjældent at holde det indeni eller at gå og hviske om det i krogene. Hvis man har noget i kassen, er det bedst at få det op på køkkenbordet. Først er det svært, så får man det lært. Det er noget, man skal øve sig på, men det bliver lettere jo mere man gør det. Man kan gå til hinanden med sine bekymringer her på Café Ingeborg. Der er altid åbne døre og kort fra ord til handling.

Professionel ærlighed

Vi har brug for kunne være ærlige over for hinanden, hvis vi skal levere et godt produkt, som folk er glade for, og som vi kan føle en berettiget faglig stolthed over. Vi vil også gerne forene en effektiv produktion med et godt og lærerigt arbejdsliv, som rummer mulighed for personlig udvikling. Hvis vi skal samarbejde effektivt om dét og vedligeholde det gode, trykke arbejdsfællesskab, som er med til at gøre Café Ingeborg til en ganske særlig arbejdsplads, så kræver det, at vi har rene linjer.

Ærlighed er noget, man både må øve sig i at turde og i at tåle. Hvis man har bygget et fuglehus, der ligner et ubagt Babelstårn, eller hvis tomaten er hård og flæskesværen blød, må vi kunne tale om, hvad vi ser. Kvalitet kræver, at man kan diskutere nødvendige justeringer og ændringer uden at snakke sort eller pakke tingene ind og uden, at nogen bliver uvenner af den grund. Vi har en gensidig forpligtelse på kvalitet i alle vores forhold. Alle i huset får feedback, fra opvask til ledelse, og alle har krav på lige meget ris og ros. Samtidig er vi ikke ens, og derfor skal vi heller ikke altid mødes og imodes på præcis samme måde. Den gode ærlighed er autentisk og indfølelse og respekterer forskellige udgangspunkter.

God tone

Ærlighed i samarbejdet er også at italesætte en hård tone eller hvis man kan se, at en makker er har en dårlig dag og er ked af det. Når der er travlt i køkkenet, kommer der blus under både gryder og temperamenter, og så kan det ske, at der ryger en finke af panden. Nogle gange må vi vente med at samle op på konflikter, frustrationer eller misforståelser til arbejdet er udført,

men vi gør det, fordi vi værdsætter vores gode arbejdsmiljø og vores gode relationer. Vi øver os i at kommunikere ærligt, effektivt og omsorgsfuldt og i at forstå og tilgive hinanden, så dagen kan afsluttes med en personlig smiley, som alle tør tro på.

Kollegial og tværfaglig ærlighed

Ordinære medarbejdere har en kerneopgave i at skabe gode og produktive dage for de særlige medarbejdere samtidig med, at produktionen kører. Det tager meget fokus, men her er det er nødvendigt at kunne tale åbent om uenigheder eller forskelle i personlige eller faglige tilgange til produktion og pædagogik. Der kan være behov for at tale om situationer, hvor man misforstod hinanden, kom i vejen for hinandens arbejde, eller hvor man måtte samle en medarbejder op, som en anden fik tabt på gulvet under arbejdet. Den fortløbende faglige og kollegiale dialog kræver at man holder linjen varm.

Ærlighed = kærlighed

Ærlighed er ikke noget, man automatisk kan forvente af andre. ”Forvent ærlighed den anden vej,

hvis du selv er ærlig” siger vi nogle gange. Det skal være trygt at være ærlig. Hvis man beder andre om ærlighed, skal man også kunne rumme ærlighedens indhold og værdsætte det at være ærlig i sig selv. Forudsætningen for at ærligheden kan blomstre er at den går begge veje og at det der kommer frem behandles på en fair og troværdig måde.

Det kræver mod at være ærlig om, hvad man tænker og føler og sige, hvad man ser – især hvis man i sit liv har oplevet, at ærlighed ikke blev værdsat, eller at ens tillid blev svigtet eller misbrugt. Ærlighed foregår sjældent på helt neutral grund, og der er næsten altid noget på spil.

Det kan tage tid og kræve arbejde at opbygge den personlige tillid, der gør det trygt at være ærlig. Men når ærlighed værdsættes og gengældes selv når man er uenige, eller når det sagte er svært at lytte til, så vokser troen på, at vi kan tale om de svære ting i tilværelsen og finde løsninger sammen, der er gode for alle.

Derfor siger vi, også at ærlighed er kærlighed. Det er godt for både livet og aftensmaden.

SOCIAL LIGNING #3:

Ærlighed gør, at vi kan komme til syne og komme til sagen. Det kræver mod, tryghed og gensidighed, som vokser, når sandheden rummes og værdsættes og mødes med troværdig handling.

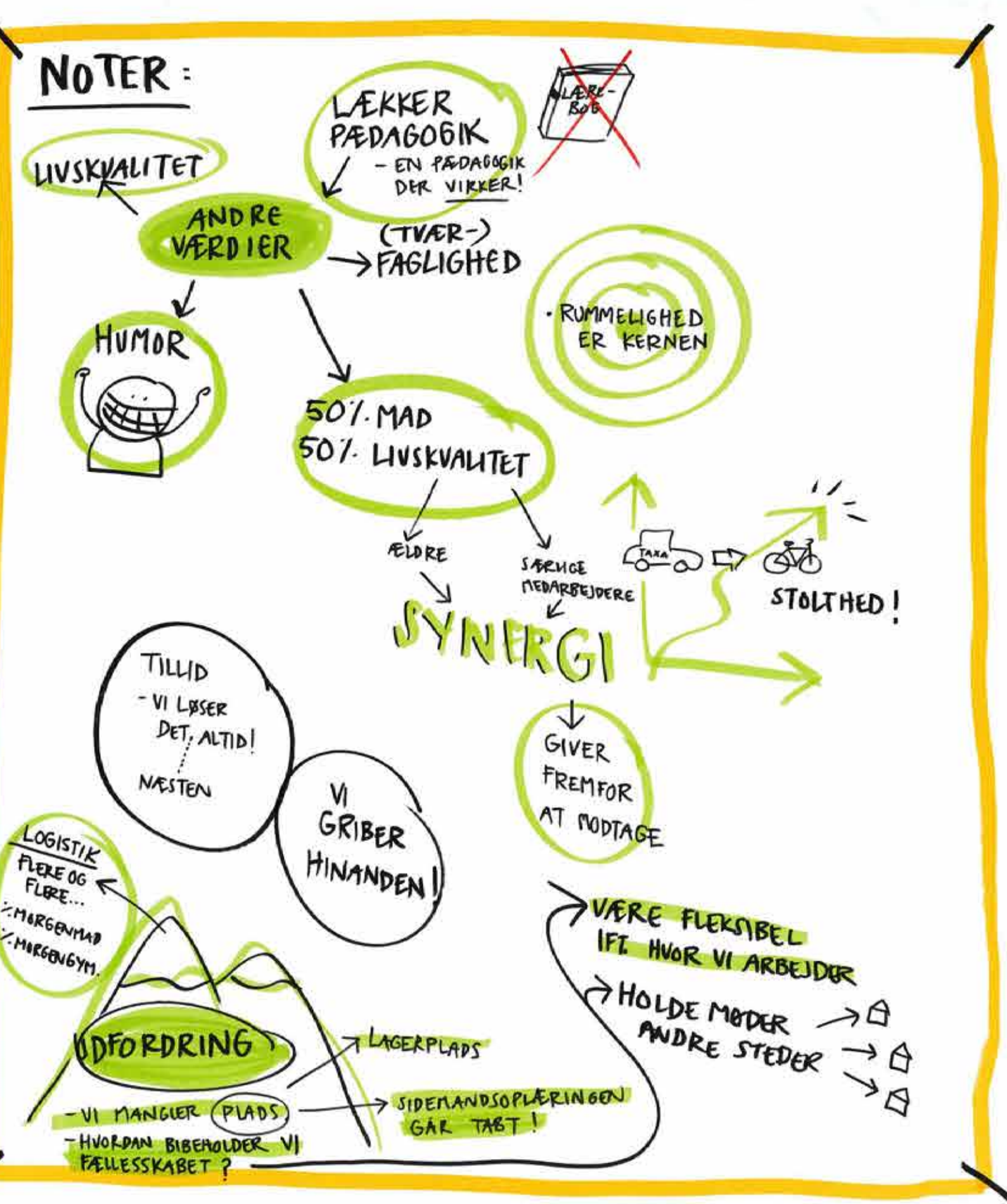
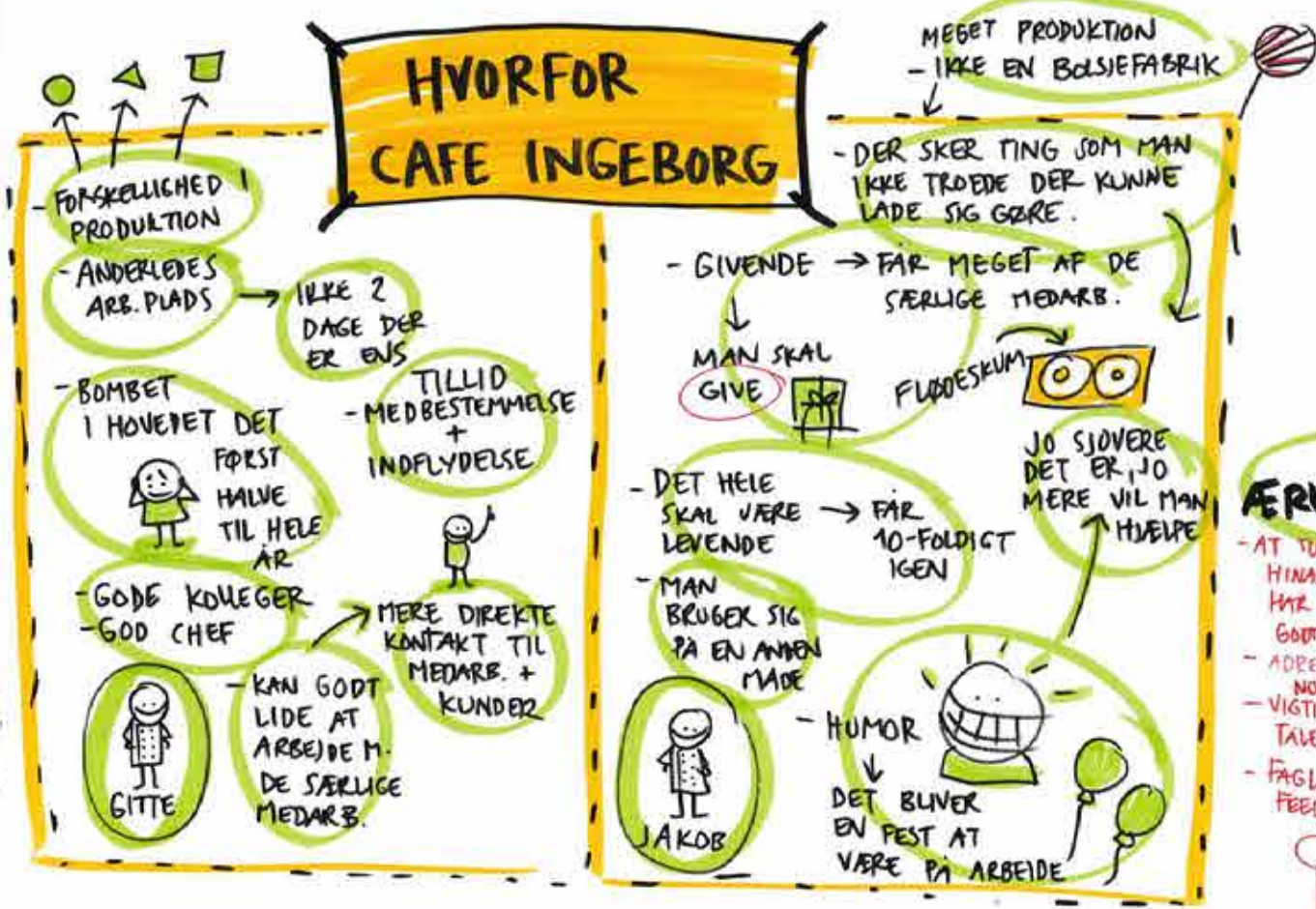
Workshop #3: KØKKENLEDELSEN

*”Ærlighed er at turde sig til hinanden
hvis man har gjort noget godt eller skidt og
adressere hvis nogen har en dårlig dag.”*

Om køkkenledelsen

Gourmetkokken Jakob og Gitte, som er køkkenleder, er de mangeårige daglige ledere af Café Ingeborgs køkken og tilhørende bageri. Duoen står for både den overordnede drift og administration af Café Ingeborgs produktionskøkken samt planlægning og udførelse af den daglige produktion, hvor de sammen med de øvrige ordinære medarbejdere også tager sig af produktionens praktiske udførelse og indkøringen og undervisningen af nye medarbejdere.

→

Entrepenørskab i Café Ingeborg: Kursen lægges mens vi sejler – sammen med alle ombord

Entrepenørskab er at være pro-aktiv og skabe værdi for andre mennesker. Pro-aktiv vil sige at gå forrest, tage chancer, skabe ændringer og handle på eget initiativ – samtidig med, at man sikrer balance, så alle i organisationen føler sig trygge og som en del af udviklingen. Dét er balancen mellem fornyelse og forsikring!

Entrepenørskab er at nå mål og resultater som skaber værdi uden at planlægge detaljerne på forhånd. Det kræver, at man handler målrettet, samtidig med, at man bevarer en åben, improviserende og fleksibel tilgang, imens man handler. Dét er balancen mellem improvisation og planlægning!

Entrepenørskab trives i en åben og levende organisation med stor tolerance og forståelse overfor fejl og eksperimenter, der går galt – dette er kernen i en dynamisk, innovativ kultur. Dét er balancen mellem at gøre sit bedste og være glad for fejl!

Entrepenørskab er samskabelse – at lede udviklingsprocessen i samspil og tæt dialog med brugere, ansatte, ledere, myndigheder og kunder. Det handler om at kunne lede, udvikle og gennemføre sammen med andre. Dét er balancen mellem at gå forrest og sikre, at alle er med!

Entrepenørskab er at sejle skibet mod nye destinationer samtidigt med at man lægger kursen – sammen med alle om bord!

Martin Senderovitz, Assisterende Professor og PhD i entrepenørskab, strategi og vækst (SDU)

Værdiworkshop

Pædagogerne

Tillid

Værdi #4:

TILLID

”Skal man vise tillid på trods?”

Værdi #4

Et spørgsmål om tillid

Tillid er noget, man kan vove at have eller vælge at vise. Den vokser på egne betingelser, for man kan beslutte at praktisere det – men ikke at føle det. Spørgsmålet om tillid er et, vi stiller hinanden hver dag: Kan jeg regne med dig, når det gælder – som kollega med et professionelt ansvar og som menneske med frygt og håb og et behov for at høre til? Er det trygt at dele min historie? Kan jeg sige, hvis noget bekymrer mig, og kan du holde på en hemmelighed? Kan jeg mærke, at dit svar kommer fra et venligt sted, hvor der er plads til os begge? Kan jeg regne med din fortrolighed og overholdelsen af en tavshedspligt?

Nogle gange er spørgsmålet åbent formuleret, men meget af tiden er det tavst – og besvares af handling snarere end ord.

Professionel tillid

I Café Ingeborgs daglige produktion viser vi hinanden tillid ved at give og påtage os ansvar for løsningen af nødvendige arbejdsopgaver og regne med, at de bliver løst, uden at man behøver at kontrollere hinanden og kigge over skulderen.

Det betyder ikke, at man ikke må lave fejl. For tillid er også at kunne regne med, at vi griber hinanden, hvis vi falder, og at der skal være plads til en smutter, mens man bokser med opgaven. Men derfor må man nu godt lige melde tilbage, hvis champagnepyramidens fundament er ved at krakelere, eller farsens opførelser er helt ude af karakter.

Alle har en stemme og krav på at blive hørt

Tillid er noget, som indfinder sig, når vi giver den troværdige rammer at flytte ind i. Den finder

sig ikke sådan i at blive taget for givet. Mange skrøbelige kolleger har oplevet fundamental usikkerhed i deres liv og levet med følelsen af ikke at være herre over egen situation og egne vilkår. Mange har oplevet at være afhængige af andre mennesker og systemer eller at leve på kanten af samfundet uden at blive set eller hørt.

På Café Ingeborg mener vi, at alle stemmer har krav på at blive hørt indenfor rammen af et fællesskab. Vi har en tillidsbaseret omgangsform, hvor alle høres og tages med på råd, og hvor man som særlig medarbejder har indflydelse på personlige arbejds- og udviklingsplaner og inddrages i mange beslutninger. Det meste kan lade sig gøre, og nye idéer modtages og behandles troværdigt. For tillid handler både om at bygge veje ind fællesskabet og om at vise folks drømme og ønsker respekt ved afprøve dem indenfor de rammer, vi har til rådighed og skaber sammen. På Café Ingeborg får alle mulighed for at sætte et personligt aftryk.

Tillid til løst og fast

Skibet Ingeborg sejler hver dag, både i magsvejr og høj vind. Man skal kunne regne med, at en aftale er en aftale og at det, som er meldt ud, holder – især hvis det vugger, og man oplever at miste fodfæstet for en stund.

Samtidig kan man jo ikke kontrollere alt. ”Alt som kan ske, vil ske,” plejer vi at sige. Vi kan sætte sejlene og plotte en kurs, men vi bestemmer ikke over havet. Når det rigtigt gynger, skal trygheden findes i tilliden til, at vi har fat i hinanden og til, at vi, når vi handler ud fra dybe værdier, kan håndtere det uforudsigelige og vende det til vores fordel.

Det behøver man ikke nødvendigvis at kunne sætte ord på for at mærke det. Når værdierne er til stede i måden vi lever sammen på og ligger på ryggraden og i fællesskabet som en erfaring, er det nemmere at bære åbne eller flertydige situationer. Man kan rumme mere, når man har fat i hinanden og ved, at man sammen kan ride stormen af.

Tillidsåbninger

Tillid trives bedst i fysisk nærhed. Den lever i øjenkontakten, i genkendelsen af sidemanden og i de historier, vi deler og med tiden bliver

del af. Erfaringen støber fundamentet for vores forventninger til fremtiden. Når tilliden flytter ind, bliver det let at komme til hinanden. Tanker og følelser flyder frit og vi kan være dem, vi er, uden at frygte at blive grinet af, narret eller holdt udenfor. Vi behøver ikke at frygte vores forskelligheder eller hvad der vil ske. Stemningen letter, angsten svinder, og konflikter bliver få og overskuelige.

Det fylder rummet og breder sig som ringe i vandet.

SOCIAL LIGNING #4:

Tilliden gror, hvor vi føler os set, hørt, accepteret og mødt med troværdig handling. Det, styrker troen på fællesskabet og skaber positive forventningshorisonter, så vi bedre kan rumme det uforudsigelige.

Workshop #4: PÆDAGOGERNE

”Vi viser tillid ved at afprøve folks ønsker”

Om pædagogikken

Bente er tovholder for den pædagogiske side af Café Ingeborgs daglige arbejde sammen med kollegaen René, der i nyere tid er blevet ansat som fremskudt pædagog, så man også i denne sammenhæng kan følge med husets hastige vækst.

Bente og René tager sig af arbejdet med og opfølgningen på de særlige medarbejders personlige udviklingsplaner og bidrager med pædagogisk sparring i husets forskellige afdelinger.

1 HVORFOR CAFE INGBORG

- I PRAKTIK
- DET MENINGSFULDE FOR DE SÆRLIGE MEDARB.
- MERE MENINGSFULD END I BARNEHAVEN
- MAN TILPASSER SIG
- STARTEDE FEB. 2018
- STÆRK FAGLIGHED
- FLEKSIBILITET

HER STIVNER DET IKKE

- VISION: OUVENDT INKLUSION
- SAMFUND KOMMER OG SKAL HAVE VORES YDELSER
- KERNEOPG: MENINGSFULDT ARB.
- IKKE SÅ MEGET SNAK
- HANDLING BAG ORD
- UDVIKINGSKULTUR
- ÅBEN REFLEKSION
- SJOV
- PÅ TVÆRS AF FAGLIGHEDER

RENE

BENTE

2 JERES HVERDAG

MOTIVATIONS-ARBEJDE

MØDER IND 07:00

COMPUTERTID

MORGENMØDE

GRIBER BOLDE!

MØDER SPARR PLANLÆ

ARBEJDSMILJØ

MOTIVATIONS-ARBEJDE

4 X TEMADAG 4 X PEDAGOGISKE MØDE

SAMARBEJDSMØDER MED DE ORDVÆRE

MED. UDVALG

UDVIKLINGS-PLANER

LIGE VÆRD

INDHOLD TIL DE SÆRLIGE MEDARB. ARB. OPG.

KONTAKT TIL PÅRØBENDE & BOSTEDER

PROJEKT PLANLÆGNING

16:00

GARTNERI & KØKKEN

BIBLIOTEK

4 RUMMELIGHED

- DER ER IKKE NOGEN, SOM VI IKKE HAR PLADS TIL... SOM UDGANGSPUNKT. PLADS!
- PLADS TIL GÅLSKAB
- HUMOR
- JE ANDRES VERDENSBILLEDE

5 HVOR SER I VÆRDIERNE?

6 VÆRDIER

- LOYALITET... VI HJÆLPER HINANDEN, HVIS DET BRANDER PÅ.
- HUMOR → JARGON
- GARTNERIET SPISER I CAFEEN
- FELLESSHAB
- CAFEEN ER ET SAMLINGS-PUNKT
- TILLID
- RESPEKTERE ØNSKER
- VI VISER TILLID VED AT APPROVE ØNSKER
- PERSONBÆRET
- ERLIGHED
- AUTENTISK
- VI SKAL IKKE MØDE FOLK ENS
- MANGFOLDIGHED
- MANGFOLDIGHEDEN PAR LOV TIL AT BLANSTRE
- VI ER EN HET FANVONDE GRUPPE
- MANGFOLDIGHED
- FELLESSHAB
- VIGTIG
- VIGTIGERE
- RUMMELIGHED
- TILLID
- ERLIGHED
- RUMMELIG-LIGEVEER

7 KAN VÆRDIERNE INTEGRERES ENDMERE? (POTENTIALE)

8 ANDRE VÆRDIER

9 HVORNÅR OPLEVER DU, AT DU LYKKES MED OPGAVEN?

- DE SÆRLIGE MEDARB. ER UUNDVÆRLIGE!
- MULIGHED FOR AT APPROVE UDVIKLINGSPLANSMÅL
- NÅR FOLK IKKE VIL GÅ PÅ PENSION
- SAMSPIL ML. DE SÆRLIGE OG DE ÆLDRE → TYDELIGT TIL FESTER
- AFMYSTIFICERE / MEDBYDE FORDOMME
- HERRE I EGET LIV

10 UDFORDRINGER

- HVORNÅR VIRKER DE IKKE?
- SPONTAN REFLEKSION MANGLER
- ELLER HVORNÅR RUMMER VI IKKE AT HAVE DET...
- RESPEKT FOR ET FAG
- CAFEEN ER KULTURSKABENDE!
- HVORDAN VÆRDES MAN... TILLID
- DET ER OK, AT MAN SPØRGER IND.
- VIGTIGT MED TILLID FORDI VI ER PÅ SÅ MANGE MÅTTER!
- FLERE FESTER!
- MERE UDBRUMT SAMVÆR
- DAGEN GÅR SVEJDENT, SOM MAN REGNER MED. (MINDSET)

11 LØSNINGER

3 HVORNÅR OPLEVER DU, AT DU LYKKES MED OPGAVEN?

9! HVILKE VÆRDIER ER AFGØRENDE FOR, AT DU LYKKES?

TILLID

FELLESSHAB

LIGEVEER

Pludselig er der lys i Ringsted

Når kommunens borgere sendes til Lægevagten, foregår det på Knud Lavard Centret på Eksercerpladsen 1.

En dag sad jeg i venteværelset til vagtlægen med et sygt barn. Min opmærksomhed blev fanget af mennesker i det store lokale ved siden af. En ung mand med udviklingshæmning stod ved et bord, hvor der sad et par ældre borgere. ”Du skal smage mine frikadeller, som jeg selv har lavet, fru Larsen”, sagde han. Fru Larsen smagte på frikadellerne, mens den unge mand forventningsfuldt kiggede på hende. ”Nå, Fru Larsen, hvad siger du?” – og svaret kom som et smil i Fru Larsens øjne!

Her summer det af god energi, fordi Lægevagten deler indgang med fantastiske Café Ingeborg. Et projekt, som måske ikke alle har hørt om, men som bliver brugt som skoleeksempel vidt og bredt – også uden for kommunen.

Café Ingeborg er SMART tænkning i bedste forstand. Social Økonomisk Virksomhed i højeste klasse. De bedste socialøkonomiske løsninger opnås, når det lykkes at løse flere problemer i samme operation. Her havde man et klassisk problem med, at ældre borgere på et plejehjem ikke spiser sundt og nok. Samtidig havde man en gruppe af borgere med udviklingshæmning, der ikke havde en meningsfuld rolle i livet – langt fra selvforsørgelse. Løsningen og Café Ingeborgs genialitet er, at nu uddannes til at lave mad og servere maden for de ældre. De ældre møder mennesker med udviklingshæmning, der viser overraskende omsorg og dedikation, hvorved de ældre begynder – ikke bare at spise, men også spise sundt og samtidig få kontakt til glade og engagerede hjælpere. At det så samtidig er bæredygtigt – også økonomisk – er jo bare så smukt. Samfundsøkonomisk er det intet mindre end genialt.

Nu blomstrer det med samskabelse i alle retninger med Café Ingeborg som anker. Vedligehold af kommunens biler, drivhuse og produktion af egne urter og grøntsager. Koncerter og middage for kommunens ældre. Inklusion af borgere på kanten af arbejdsmarkedet som inkluderes og via Café Ingeborg finder en mening med livet – og ofte – viser det sig – kommer i varig beskæftigelse.

Socialøkonomiske virksomheder og kommuner fra hele landet kommer på besøg og inspireres og smittes af den gode energi og de gode løsninger, der virker så indlysende, at man tænker – det må vi selv se at komme i gang med.

Café Ingeborg viser at Ringsted kan. Kommunens politikere og embedsfolk har vist tillid og mod – og givet plads til entreprenante ansatte som Café Ingeborgs leder.

Jeg bliver så stolt af Ringsted og glæder mig til at se, hvor det bærer hen!

René la Cour Sell,
borger i Ringsted Kommune

Værdiworkshop

Krea-Mette og Liselotte

Værdi #5:

LIGE-MEGET-VÆRD

*”Vi er lige meget ... det er lige meget ...
vi er LIGE-MEGET-VÆRD!”*

Noget om lige-meget-værd

Café Ingeborg hviler på et lighedsprincip. Vi mener det alvorligt, når vi siger at alle mennesker, alle bidrag til fællesskabet og det arbejde vi laver, er lige-meget-værd. Det farver hele vores tilgang til samværet, arbejdets udførelse og måden, vi organiserer os på.

Lige-meget-værd omfatter både det vi er, og det vi gør. Det er en måde at tænke og indrette sig på sig på, hvor alle er uundværlige både som mennesker og medarbejdere.

Lige-meget-værd betyder ikke, at mennesker er ens, eller at vi skal ensrettes. Det betyder heller ikke, at vi skal sorteres efter kategorier og kommes i bestemte kasser. Café Ingeborgs succes er netop et produkt af, at vi både værdsætter og formår at operationalisere menneskelig mangfoldighed, forskellighed og særlighed.

Lige-meget-værd kan sagtens betyde forskellig behandling. Vi har brug for forskellige ting på forskellige tidspunkter, og vi har alle sammen forskellige styrker og svagheder, interesser og passioner. Det er dét, der er værdien. Forskellig behandling er derfor ikke det samme som *forskels*behandling. Alle ansatte har de samme rettigheder og følger de samme grundlæggende regler. Alle møder de samme forventninger til udførelsen af aftalt arbejde og til kollegial ordentlighed. Alle har krav på at blive behandlet med den samme respekt og modtage lige meget ris og ros og feedback. Vi har forskellige pligter, men er forpligtede på hver vores område. Forskellig behandling betyder, vi indretter rammer og forventninger, så hver enkelt kan bidrage efter evne på en måde, der gør en forskel for personen selv og for andre mennesker.

Endelig betyder lige-meget-værd heller ikke, at arbejdspladsen ikke har forskellige ansvarsfordelinger eller et professionelt hierarki. Vi har forskellige kompetencer, erfaringer og uddannelser og udfylder forskellige roller og funktioner, som alle er nødvendige for arbejdets udførelse. De fleste mennesker har en faglig identitet og næres ved en faglig stolthed, men ligesom det at have et handicap er et livsvilkår og ikke en identitet, er det at være chef, gartner eller opvasker en rolle og funktion, man udfylder – ikke en personlig status eller tilstand. Forskellige roller har forskellige mandater, som følger med det ansvar, man påtager sig. Derfor har alle heller ikke altid lige meget indflydelse i alle spørgsmål – men alle har krav på at blive hørt og taget alvorligt og få troværdige svar på vigtige spørgsmål.

I det professionelle lige-meget-værd er alle opgaver lige nødvendige for at nå i mål og lige værdige, når der ydes efter evne. Et skib uden rat og ror kan ikke styre, og uden nagler og spanter er det slet ikke et skib, men en bunke brædder. Når der er brug for at bygge en redningsflåde, forstår de fleste den essentielle værdi af at have et søm. Derfor er lige-meget-værd en helt gennem logisk værdsættelse af alle arbejdets faser, roller og funktioner. Vi er ikke altid lige stillede, men vi er altid lige værdige, og det vi *er*, og det vi *gør* – er lige-meget-værd.

Sidemandsoplevelser

Som socialgastronomisk virksomhed er Café Ingeborg med til at etablere og promovere et strukturelt lige-meget-værd på arbejdsmarkedet og i samfundet.

Ordinære og særlige medarbejdere får hverdagen til at lykkes sammen. Nogle gange er man

galionsfigur, andre gange er man den støttende holdspiller, og ofte arbejder man jævnbyrdigt side om side med de forskellige faglige og personlige udgangspunkter, man nu har. Den relationelle koordinering er med til at sikre, at alle bliver hørt og inddraget i udviklingen af egne arbejdsopgaver, og at alle får de samme beskeder.

Der ligger en iboende ligestilling i fagkulturen: Alle instrueres i de daglige opgaver på samme måde som i resten af branchen, kravene til kvalitet og håndværk er fagets egne, og de er ens for alle. Alle kan prøve kræfter med de fleste former for opgaver. Man går med ens tøj i køkkenet, og som udefra kommende oplever man ikke forskel på ordinære og særlige medarbejdere.

Fra ikke-noget-værd til det-hele-værd

Der ville ikke være behov for at tale om lige-meget-værd, hvis det var en selvfølge. Café Ingeborgs værdisætning af lige-meget-værd hviler på det intime, mangeårige kendskab til en mangfoldighed af historier om liv i udenforskab, hvor frygten for forskelsbehandling, for at blive dømt og dømt ude eller ganske simpelt overset og efterladt ikke altid var ubegrundet.

Lige-meget-værd vokser ud af ydmyghed overfor opgaven og overfor, hvad det vil sige at være menneske i mange forskellige livssituationer og på meget forskellige vilkår. Vi skal møde hinanden der, hvor vi er, med et vedholdende og utvetydigt udsagn om værdsættelse. Det er første skridt på vejen til at forvandle tilstande af *ikke-noget-værd* til *det-hele-værd*.

SOCIAL LIGNING #5:

Lige-meget-værd er værdsættelsen af menneskelig mangfoldighed indenfor rammer af social forbundethed. I et fælles arbejde, som er noget værd, forvandler lige-meget-værd ikke-noget-værd til det-hele-værd.

**Workshop #5:
KREA-METTE OG LISELOTTE**

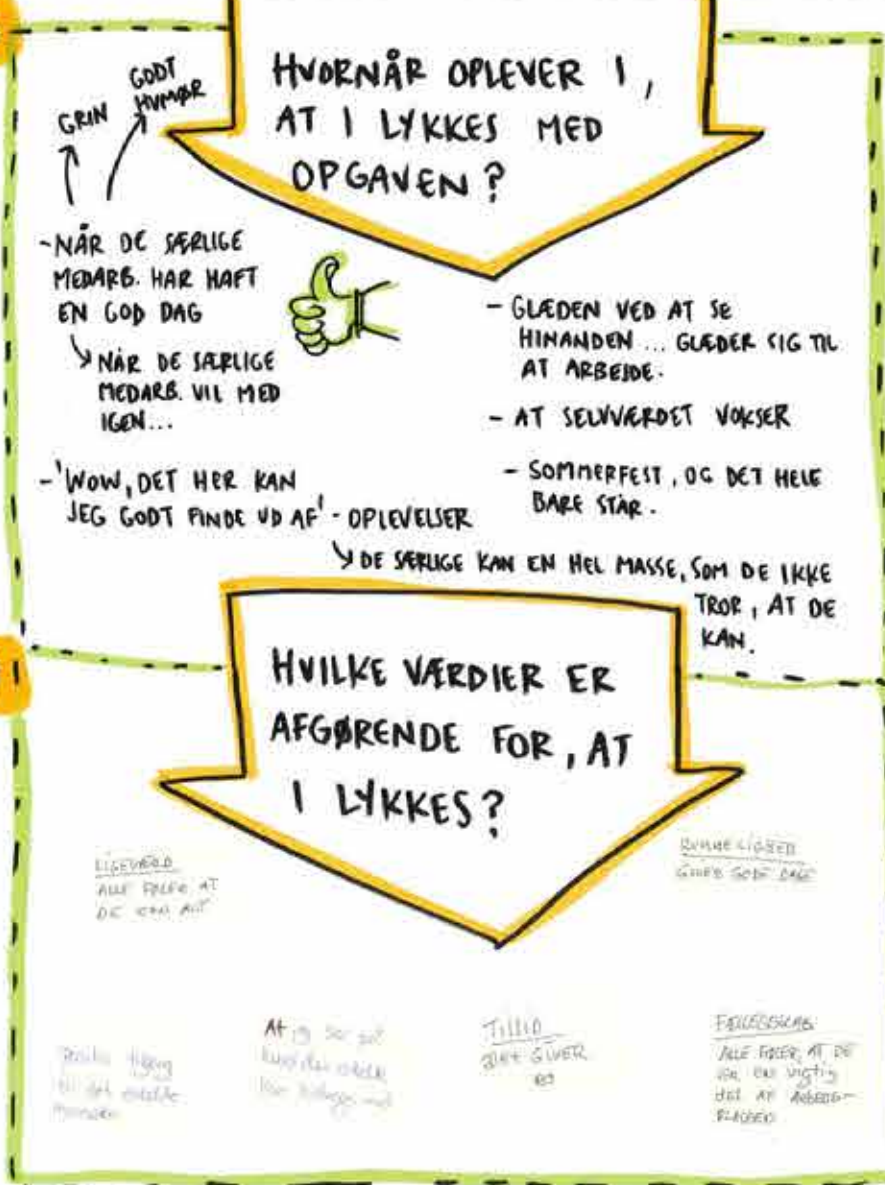
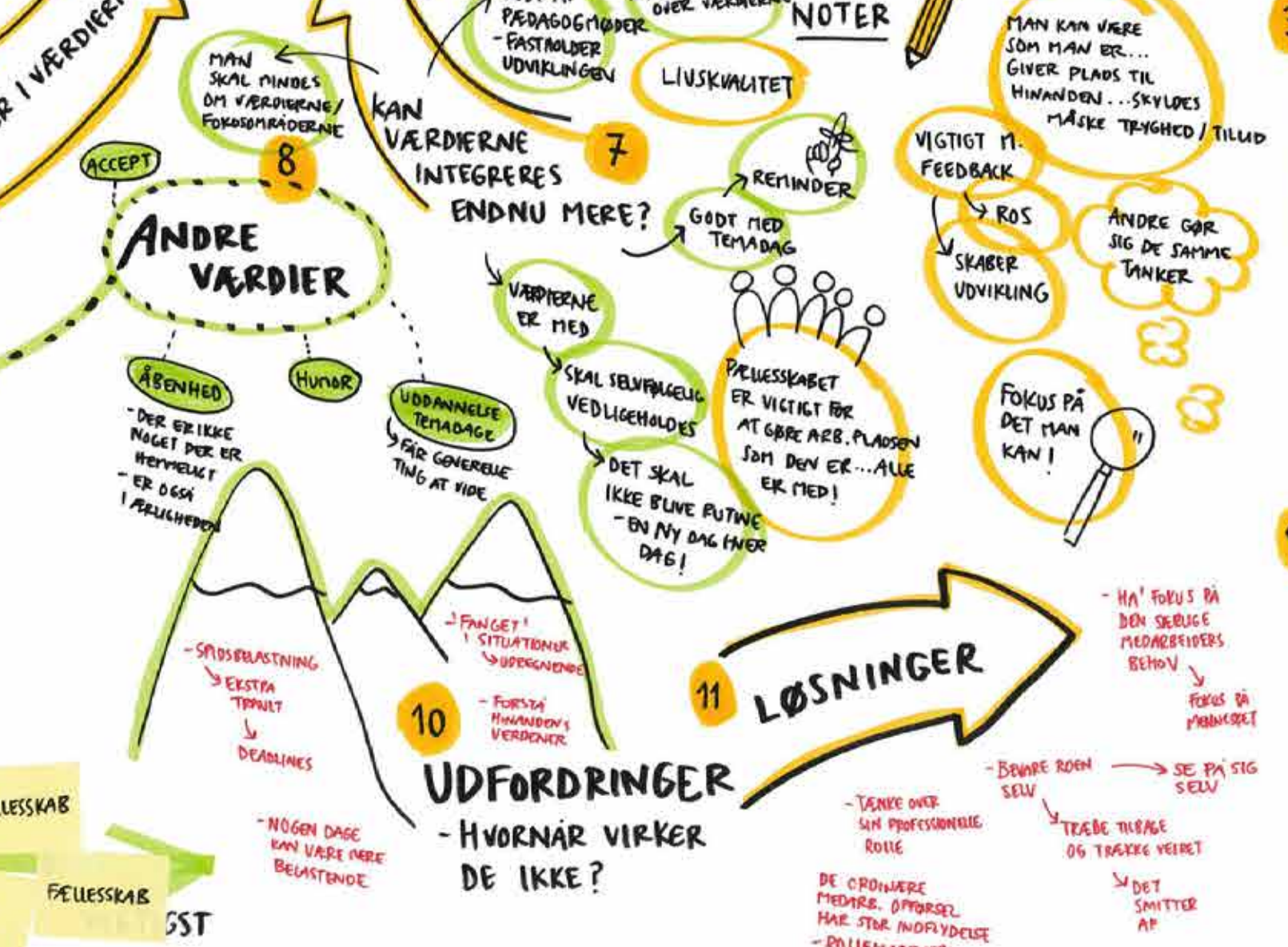
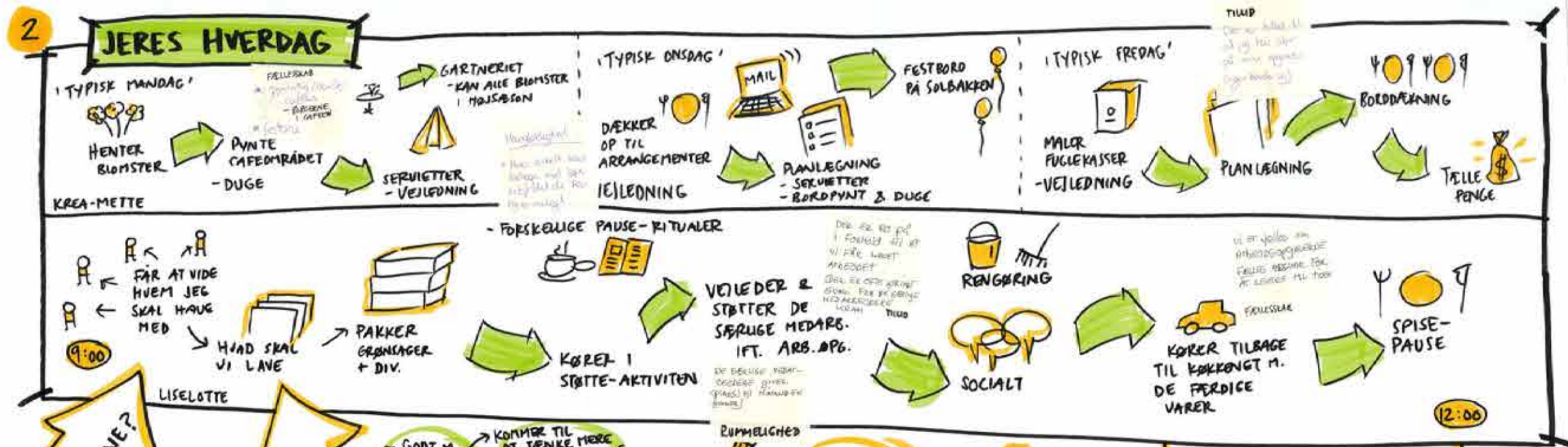
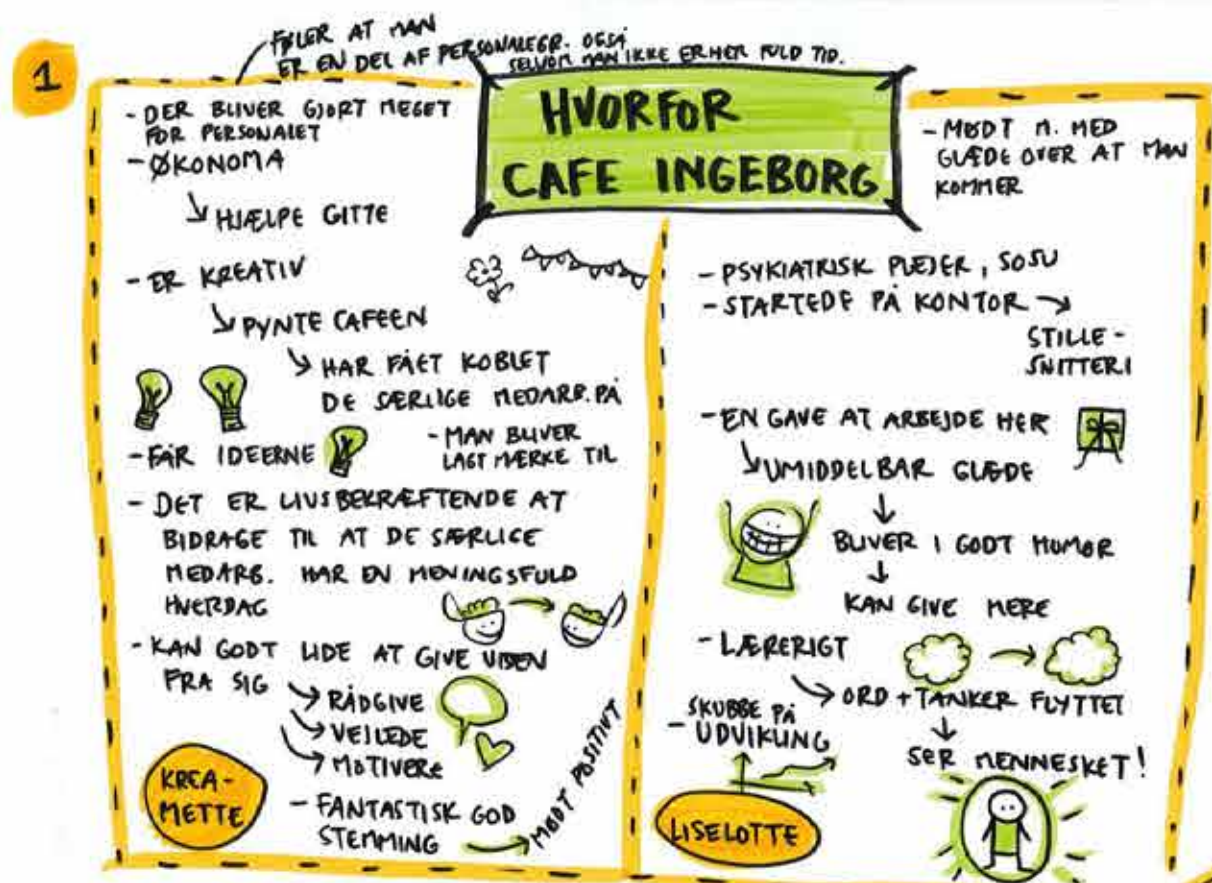
*”Alle ved godt deres værd ...
derfor oplever vi ikke sygdom ...”*

Om Caféen og Stille-snitneriet

Krea-Mette har en baggrund som økonom og er ansat i fleksjob. Hun står for udsmykningen af Café Ingeborgs café og sørger for, at alt ser pænt og indbydende ud. Med assistance fra de særlige medarbejdere sørges der for borddækning og oppyntning. Mette henter blomster i gartneriet, maler de fuglekasser, man bygger her og hjælper køkkenlederen Gitte med forefaldende opgaver.

Liselotte er tidligere psykiatrisk plejer med SOSU baggrund. Hun tager sig af beskyttede pædagogiske opgaver i Café Ingeborgs ”stille-snitneri” for medarbejdere med behov for en rolig og overskuelig arbejdssituation, i Støtte- og Aktivitetscentret på Østre Parkvej.

→

Historier af kød og blod

Café Ingeborgs gryder koger over af historier. Små og store. Sjove og bevægende. Inspirerende og overraskende, tragiske, opløftende og altid tankevækkende. Nervetråde i et socialt drama.

Det er personligt og hudløst
Det er livet om at gøre
Det er kampen for et lysglimt
Det er mod, sved og tårer
Det er veen i en genfødsel
og krystalliseringen af en universel erfaring
i en gave til verden

Historier føler ikke. De løber fra de kroppe, de skylder deres eksistens. At sætte ord på en krop vækker forholdet mellem kroppen, ordet og resten af verden, til genforhandling.

Mit håb er, at ordene i Café Ingeborgs historie løber ud i verden og erstatter sig selv med noget bedre: Levende historier af kød og blod, med meget mere lys end mørke, hvor krop og ord – er lige-meget-værd.

Tak til alle medarbejdere på Café Ingeborg for dette overdådige måltid.

**Klaus Hildebrand Frederiksen, forfatter og ekstern lektor
ved performance design, RUC**

Værdiworkshop

Fleks-kokkene

Værdi #6:

FÆLLESSKAB

*”Man føler sig værdisat
– det kan redde liv ...”*

Noget i luften

Café Ingeborg er et arbejdsfællesskab med en stærk samhørighedsfølelse. Man mærker det fra det øjeblik, man træder ind ad døren. Det er ikke kun nybagte boller, der dufter af – det emmer af liv og aktivitet og en karakteristisk stemning, som hen over årene har bredt sig ud i det lokale liv. I dag er vi mange små fællesskaber i Caféens store fællesskab, men uanset hvilken afdeling man træder ind i, er det Café Ingeborgs ansigt, man møder. Hun er fortsat moderskibet, som bærer os alle i sin rummelige bug: Et fartøj for vores liv, håb og drømme.

Til hverdag og fest

Fællesskabet på Café Ingeborg lever i de daglige rytmer og ritualer. Vi siger velkommen og godmorgen, hilser hinanden ved navn og mødes med et smil. Vi mærker, at de andre har glædet sig til at se os, og at vi har glædet os til at se dem. Øjenkontakten giver jordforbindelse. Vi kommer ned i tempo, så vi kan komme op i omdrejninger. Den daglige morgengymnastik kickstarter dagen med en pulsforøgelse, og vi deler dagens første grin til lyden af Lady Gaga.

Vi arbejder og tilbringer alle vores pauser sammen dagen igennem:

”Hey kom herover og sæt dig – du skal da ikke sidde der for dig selv ...”

Måltiderne er fælles – vi har jo lavet dem selv – og vi spiser sammen hele banden. Om fredagen er der kage og hygge, og alle er inviteret, når der er fødselsdag. Til hverdag er det arbejdet, der samler os, men vi tager også på koloni og faglig lejrskole og holder fester og julefrokoster

sammen. Her blomstrer venskaberne på kryds og tværs, og nye kapitler føjes til vores fælles historie. Når vi har fri, savner vi tit de andre. Faktisk kan vi ikke helt undvære hinanden.

Fællesskabets nødvendighed

Samværet på Café Ingeborg føles trygt, let og umiddelbart. Man kan være den, man er. Samtidig er en styrke ved vores fællesskab, at det hviler på en dybere nødvendighed. Mange har det til fælles at leve med handicaps eller andre udfordringer. Mange har kendt udenforskab, som er det modsatte af at leve i et fællesskab. Vi ved, at tilværelsen kan udfordre den enkelte, og at fællesskabet kan være en afgørende livline. Derfor handler fællesskab for os om at være noget for hinanden og drage fordel af og omsorg for hinanden. Man behøver ikke at være ens for at kunne være og arbejde sammen. Alle mennesker kan give et skulderklap, når nogen gør noget godt eller en krammer, når noget gør ondt. Vi er forskellige, men vi er også noget i kraft af hinanden.

Tilværelsen på Café Ingeborg opleves for det meste som sprudlende af liv, emmende af sammenhold, glæde, fest og farver. Her er en fantastisk stemning, og her er hamrende interessant, lærerigt og skægt at være. Jo sjovere det er, jo mere vil man gerne hjælpe til og give af sig selv. Det bliver en fest at gå på arbejde, og man kan være mere og give mere end man anede. Det er værd at være fælles om. Man glæder sig til arbejdet og bidrager for sin egen skyld, så skuden kan sejle. For den flytter os dagligt helt overraskende steder hen.

Vi har alle brug for at mærke, at der er brug for os. Rigtigt brug for. At vi betyder noget for nogen, at vi kan gøre en forskel for andre, og at vi både kan give og modtage.

Lys og skygge får lov til at brydes I, det prisme, der er Café Ingeborg. Det kan noget større end at flytte bjerge: Det redder og skaber liv, hvor vi

vokser sammen og vokser *sammen* og det bliver let at sige til de andre:

”I er gode for mig.”

SOCIAL LIGNING #6:

Fællesskab er mangfoldighed flettet til sammenhængskraft gennem rummeligt samvær og arbejdskraft.

Workshop #6: FLEKS-KOKKENE

*”Vores fællesskab samler sig
om de særlige medarbejdere”*

Om fleks-kokkenes arbejde

Jan-Peter, Morten og Peter er tre gæve køkkensvende af Café Ingeborgs gamle garde.

Jan-Peter er uddannet kok, men af helbredsårsager kunne han ikke længere arbejde i branchen. Nu tager han ud på de forskellige plejecentre, hvor han laver varme måltider på stedet til de ældre medborgere, som er med til at bestemme menuen.

Morten er køkkenmedhjælper og sørger for produktionen af daglige måltider på Café Ingeborg samt levering af madvarer til Café Ingeborgs Café i Borgerservice på det lokale bibliotek.

Peter måtte stoppe som jord- og betonarbejder på grund af en rygs-kade. Også han arbejder i køkkenet, hvor han er altnuligmanden, der kan træde til mange steder i produktionen. Peter står også for pædagogiske opgaver som rundvisning og indkøring af nye medarbejdere.

→

Fællesskab med stort ”F”

Under mit samarbejde med Café Ingeborg om husets værdier har jeg dagligt været fascineret af og begejstret over synergien i samarbejdet mellem særlige og ordinære medarbejdere og deres samvær med husets mange gæster. Jeg hæfter mig ved den særlige stemning, der hersker: Alle er opmærksomme på hinanden og på de besøgende, der bliver altid hilst på og sørget for en. Man står aldrig og er i tvivl om, hvad man skal – der bliver taget imod og taget hånd om en.

Man fornemmer, at her er tale om noget mere end ”bare en arbejdsplads”. Det er et sted, hvor alle føler, at de gør en forskel for hinanden. Ingen er mere end andre, for alle er noget for alle og alle vil gerne være det – og det er man meget bevidst om. I en tid, hvor man ofte fokuserer på individet, er Café Ingeborg et Fællesskab med stor ”F”, bundet sammen af et bestemt værdimæssigt DNA.

Café Ingeborg er fortsat i proces. Udfordringerne er nye – men det er ikke nyt, at der er udfordringer. De tegninger, vi udviklede sammen under værdiprocessen, er et kig ind i en følsom, karakterfuld og sprællevende organisme. Det er et særligt univers – og der er godt at være.

**Mia Pallisgaard Hansen, grafisk facilitator og proceskonsulent,
Procesværkstedet**

Værdiworkshop

Administrationen

Værdi #7: **RIGTIGT ARBEJDE**

*”Hvis jeg ikke kunne gøre mit arbejde, var der en anden, der var nødt til at gøre det.
Hvis jeg er syg, mangler der en arbejder ...”*

Rigtigt arbejde er en menneskeret

Café Ingeborg er en arbejdsplads – ikke et projektilbud. Betyder det så meget? Det mener vi det gør.

Arbejde handler om livets opretholdelse. Det har knyttet mennesker sammen i fællesskaber siden tidernes begyndelse. Gennem arbejde skaber vi det livsgrundlag, som sætter os fri til at være – og udforske hvad det kunne være – at være mennesker. Vi vil gerne være mennesker sammen med dem, vi arbejder sammen med, for vi er sociale væsener, som sygner hen uden for flokken.

Man kan have mange meninger om arbejde, og man kan diskutere, hvad det er for noget og hvem der skal bestemme, hvordan det skal foregå. Men for mange på Café Ingeborg har det at stå udenfor arbejdslivet og arbejdsmarkedet været ensbetydende med at føle sig ufrivilligt placeret i udkanten af samfundsfællesskabets hovedfærdselsårer.

Man skal ikke grave langt ned i Café Ingeborgs dybe fond af livshistorier for at møde udsagn som *”Jeg havde siddet alene i min lejlighed i tyve år og gloet ind i væggen,”* *”Jeg følte, at jeg nassede på systemet,”* *”Jeg havde bedt og tryklet om et arbejde, der passede til mig, i årevis,”* *”Jeg hev telefonstikket ud af væggen og ville ikke snakke med nogen“* – glimt af mennesker i udsatte situationer fjernt fra alfarvej.

Café Ingeborg er et alternativ. I vores bud på rigtigt arbejde er der både en nødvendig produktion og noget menneskeligt og livsvigtigt på spil.

For mange af vores særlige medarbejdere er det at modtage den første rigtige lønseddel første skridt på vejen til at være herre i eget liv med adgang til de rum, hvor alle andre også færdes.

Daglig afgang til det gode liv

Når man i forbifarten siger ”jeg skal på arbejde,” har man sagt meget: ”Jeg kan noget, jeg sørger for mig selv, jeg er noget både for andre og for mig selv, jeg er en del af det at bidrage til noget nødvendigt, min indsats er nødvendig og jeg er nødvendig.”

Det meningsfulde arbejde har en selvstændig værdi. Det er det vi samles om, det som flytter og løfter os. Gennem arbejdet kommer vi til syne for os selv og andre. Vi forvandles fra modtagere til givere. Det er et skib, som sejler hver dag og som kan bære os ud over os selv. Det er forskellen på nat og dag, det skal nås til tiden, det er noget at stå op til, hvor indsatsen følges af samvær og bevægelse – uanset om dagen startede godt eller dårligt. Arbejdet sætter en kurs, en ramme og en standard for vores liv. På Café Ingeborg har vi har alle sammen ansvar for at skibet både sejler og når i havn. Vores eget bidrag hænger sammen med de andres – det er sådan, det får sin værdi. Alle kan bidrage, alle har ret til at bidrage med det de kan, opvasken er lige så vigtig som hovedretten – og selv alle ”direktørerne for det hele” kan svabre et dæk, når det gælder.

Det er et universelt menneskeligt behov at være skabende, kreativ og produktiv. Der er

en økonomisk og social sikkerhed i at kunne bidrage indenfor rammerne af et fællesskab. Vi har behov for at høre til og vide, at vi er nødvendige, ønskede, og at man savner og mangler os, hvis vi ikke er der. Når vi skaber plads for andre, åbner vi også op for, at de kan skabe plads for os. Når vi bidrager, vokser vi selv, og det fælles rum, vi er del af, vokser med os. At vide, at andre regner med og er afhængige af ens indsats – er at vide, at man har en plads i samfundets store fællesskab.

En slags medicin

Arbejdssituationen påvirker hele livssituationen. At give medborgere en bedre hverdag gennem et produktivt arbejdsliv er en slags medicin. Når

man løfter arbejdssituationen, løfter man også hjemmesituationen. Man kan mere, tør mere og har mindre brug for andres hjælp eller andre slags medicin. Når man selv kan cykle, er man ikke afhængig af en taxa. På Café Ingeborg mærker vi alle vores værd – derfor har vi ikke megen sygdom.

Faktisk har vi medarbejdere, som hverken har lyst til at holde fri eller gå på pension:

”Det er da fint med ferie, men det bliver kedeligt i længden. Det er altid rart at komme tilbage – og mærke, at man hører til.“

SOCIAL LIGNING #7:

”Rigtigt arbejde” forvandler os fra modtagere til givere, med fod under eget bord, i livsvigtige fællesskaber.

Workshop #7: ADMINISTRATIONEN

”Der bliver ubalance, hvis man fjerner en værdi”

Om Café Ingeborgs administration

Café Ingeborg har en voksende administration med ansvar for forskellige afdelinger, ofte kombineret med andre opgaver.

Mette R. er konditor og står for bagværk og administration i Caféen i Borgerservice på Ringsted Bibliotek.

Jeanette, Vivi-Ann, Anne F. og Tina er med til at tage sig af husets voksende økonomi og administration og dermed med til at understøtte løsningen af andre ledelsesopgaver af i forbindelse med Café Ingeborgs vækst.

→

1

HVORFOR CAFE INGEBORG

NYE UDFORDRINGER

MENINGSFULD T
→ MENNESKER
M. ANDRE
UDFORDRINGER

FØRDI MULIGHEDEN OPSTOD

BLEV SENDT

Sabina
Mette R.
Jeanette

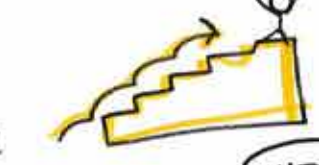

FØLE AT MAN ER EN
DEL AF AT LØFTE
OPGAVEN
→ BRUG FOR
MANGE FØRSKELIGE
MENNESKER

DEJLIGT STED AT
VÆRE
MAN ER STOLT
AF CAFE INGEBORG

MAN TROR PÅ AT
MAN KAN NOGET

GOD ÅND
- MAN SIGER
FOLKS NAVNE
HEJ
GODMORGEN
MØDT AF
SMIL

2

JERES HVERDAG

5 HVOR
SER I
VÆRDIERNE?

7 KAN
VÆRDIERNE
INTEGRERES
ENDNU MERE?

3

HVORNÅR OPLEVER
I, AT I LYKKES MED
OPGAVEN?

- MAN GØR EN FORSKEL / HJÆLPER HINANDEN
- GOD OMSETNING
- KUNDERNE ER GLADE
- AT DE SÆRLIGE MEDARB. HAR HAVT EN GOD DAG
- DE ER GLADE
- FØLE AT MAN NÅR I HUS MED SIN OPGAVER

HVILKE VÆRDIER ER
AFGØRENDE FOR,
AT I LYKKES?

- SPAL VÆRE MOTIVERET AF ARBEJDSOPGAVERNE
- OMSTILLINGSFÆRDIGHED
- MANGE FØRSKELIGE ARB. OPGAVER
- ALLE VÆRDIERNE
- DER BLIVER UBALANCE HVIS MAN PLEJER EN VÆRDI

4

RUMMELIGHED

ARLIGHED

VÆRDIER

FÆLLESSKAB

TILLID

LIGEVÆRD

MANGFOLDIGHED

6

VIGT

OMSTILLINGSFÆRDIGHED

RESPEKT

HUMOR

ANDRE VÆRDIER

MAN SKAL MOTIVERES

STRESS & PRES SMITTER AF

HVEM ER HVEM

ARBEJDSMILJØ PLADSMANGEL

10

UDFORDRINGER: LØSNINGER

- HVORNÅR VIRKER DE IKKE?

- KÆRT BARN HAR MANGE NAVNE... MANGE TITLER

- TVEDELIGHED OMkring HVEM GØR HVAD I CAFE INGEBORG

- FØRERÅDEN HVEM ER AFHÆNGIGE AF HVEM?

PRIORITETERING? FAGLIGHEDER CLUSTER KØK VS. PÆDAGOG

DEN FAGLIGE STØLTHED SKAL LÆGGES PÅ HVILKEN AF OG TIL...

11

11

PASSE PÅ AT CAFE INGEBORG IKKE BLIVER FOR STOR

MAN RYKES VÆK FRA CAFEEN

ROLLEN BLIVER UKLAR

PLADSMANGEL

UDFØRER VÆRDIERNE

FAST ONSBARDING-PERSON

OMPRIORITETERING AF LOKALER

ARBEJDSBESKAVELSE → HVAD FORVENTES DER AF HV?

11

11

11

Formanden for Social- og Arbejdsmarkedsudvalget fortæller ...

Kærlighed, respekt og rigtigt arbejde

Et rigtigt arbejde er et, der betyder noget for andre.

Alle kan bidrage med noget. Vi bidrager med hvem vi er, med det vi kan og gennem vores forbindelse til andre mennesker og de fællesskaber, vi er del af. Derfor er kærligheden og respekten mellem os afgørende. Et godt arbejdsliv skaber sammenhæng mellem opgaven og dem vi er: Mellem hvad vi kan, måden vi kan det på, og hvem vi kan det sammen med.

Café Ingeborg er socialt frontløberarbejde. Man tager fat, der hvor det er nødvendigt og skaber, med stor kreativitet og ved brug af det forhåndenværende søm, sammenhæng og et værdigt liv for mange medborgere udenfor eller på kanten af arbejdsmarkedet.

Her lader man sig ikke begrænse af konventioner eller kassetænkning men formår at tænke på tværs af de kommunale enheder med et klart, solidarisk blik for det enkelte menneskes vilkår, behov og særlige kvaliteter.

På Café Ingeborg har man skabt et trygt, inkluderende og produktivt arbejdsmiljø og et stærkt fællesskab, der giver større handlekraft og frihed til den enkelte. Dermed gør man dagligt en værdifuld og nødvendig forskel i alle de liv, der mødes der.

Britta Nielsen (F), Formand for Social- og Arbejdsmarkedsudvalget i Ringsted Kommune

Værdiworkshop

Fælles workshop
for de ordinære
medarbejdere

Værdi #8:

MENNESKET I CENTRUM

”Vi producerer 50% mad og 50% livskvalitet.”

Mennesket i centrum – livskvalitet som produktiv strategi

Det er en succes, når samfundet kommer og skal bruge vores ydelser, når der er god omsætning, og kunderne er glade for det, vi laver. Det er en tilfredsstillelse, når man som medarbejder har brugt sig selv optimalt, og ens kolleger værdsætter ens indsats. Café Ingeborg er grundlagt på præmissen om at skabe ”bedre livskvalitet gennem bedre ældremad.” Med tiden er vi også blevet leveringsdygtige i mange andre ting, men vi har altid været leveringsdygtige i den livskvalitet, som opstår, når man sætter mennesket i centrum.

”Produktion” og ”livskvalitet” er ord, vi tager alvorligt. Med dem bliver ”rigtigt arbejde” og ”det gode liv” glade værdimæssige tvillinger. Faktisk bliver de *lige-meget-værd*.

Livskvaliteten opstår i de daglige møder mellem mennesker fra alle samfundslag, der former kulturen på Café Ingeborg. Her skaber vi sammen grundlaget for, at synergi kan opstå både under arbejdet og i det sociale liv, rundt om produktet. Husets mangeartede forgreninger ud i det omkringliggende samfund etablerer usædvanlige venskaber og bringer mangfoldigheden i spil i det lokale liv. Vi afmystificerer det ukendte, nedbryder fordomme og bidrager til sammenhængskraft gennem opfindelsen af nye platforme for samvær og nye måder at være og arbejde sammen på. Vi er med andre ord leveringsdygtige i det, nogle ville kalde ”social kapital,” men som for os, der dagligt sejler i det farvand, ganske simpelt opleves som ”det gode liv”.

Det kan nogle gange være svært at sige, hvor produktion ender og livskvalitet begynder på Café Ingeborg. De to ting kan ikke vakuumpakkes separat. Alligevel er de også noget hver for sig. Hvis livskvalitet ikke er i centrum i produktionen, er der høj sandsynlighed for, at den heller ikke er centrum i gæsternes oplevelse og i nydelsen af ydelsen. Selv den mest flamboyante dessertanordning vil, uanset antallet af stjerne-kastere og festparaplyer, være eksistentielt udfordret, hvis den er tilberedt af en fremmedgjort kok og serveret af en trist tjener.

De spontane smil på Café Ingeborg er ikke bare noget, man tager på til lejligheden. De er resultatet af noget forudgående, som er et spontant smil værd. Glæden gæster os, når den vil, men den skal indbydes og gives plads både ved bordet og i baglokalet. På Café Ingeborg sætter vi mennesket i centrum som en aktiv strategi, der skal sikre, at den bæredygtige, socialgastronomiske dobbeltdækker vi byder på smager både af det gode produkt og det gode liv.

Vi lever ikke for at arbejde, vi arbejder for at leve. Og ikke for enden af en lang tunnel, men hver dag i lyse rum, der løfter både os og vores gæster.

At opleve livskvalitet

Der er mange måder at integrere produktkvalitet og livskvalitet på i det daglige arbejde. Hvis man vil drive køkkenet med medarbejdere med

autisme eller psykisk skrøbelighed, må man fokusere på det, som folk kan, frem for det, som de ikke kan og skabe forudsætninger for udviklingen af en personlig og faglig selvtilid, som giver mod på mere.

Der er brug for rammer, der rummer det, man har med sig ind i rummet, så man kan tro på, at man kan være der. De skal kunne noget, der hvor man selv kommer til kort, så det hele ikke ramler, når man møder modstand. De mennesker, man omgives af, og den opgave man løser skal kunne *imode*.

Der skal være en grund til at være til stede. Et fælles meningsfuldt anliggende som byder på relevante udfordringer i en form og et omfang, man kan honorere.

Aktiviteten skal være overskuelig. Der skal være en overskuelig afstand fra handling til feedback. Man skal være medskaber af situationen, og der skal være mulighed for spontan handling og fordybelse. Det skal være lærerigt og give mulighed for udvikling over tid. Aktiviteterne skal nogle gange bryde med ens forventninger, og man skal kunne dele oplevelser og erfaringer med mennesker, som betyder noget for en. Det

skal alt sammen føre til noget anerkendelsesværdigt, som andre har glæde af, og hvor produktet involverer resten af verden og lader omgivelserne virke positivt tilbage på ens liv.

En cyklus af livskvalitet

Ad denne vej etableres en cyklus, hvor den sociale udveksling rundt om af et produkt skaber livskvalitet hele vejen rundt. Når ringen sluttes, opstår der en positiv vekselvirkning mellem det personlige og det samfundsmæssige niveau, en synergi som, heler, samler og løfter. Hermed begynder vi at besvare eksistentielle spørgsmål som: ”Hvem er jeg? Hvad er min plads i universet? Hvad er min forbindelse til andre mennesker, hvor skal vi hen og hvorfor?”

Alle vinder, når alle har mulighed bidrage med det, de kan. Vi kan vælge mellem at sætte mennesket i centrum og investere vores energi i det progressive arbejde med at udfolde menneskeligt potentiale, eller vi kan leve med passivt at bruge ressourcer på de situationer, der opstår, når mennesker efterlades i udenforskab.

På Café Ingeborg vælger vi det første.

SOCIAL LIGNING #8:

Integrationen af arbejde og livskvalitet i bevægelsen fra det individuelle og personlige til det fælles og almene sætter samfundet i centrum ved at sætte mennesket i centrum.

**Workshop #8:
FÆLLES WORKSHOP FOR DE ORDINÆRE MEDARBEJDERE,
11. SEPTEMBER 2018**

”Værdier er lige så meget en del af os, som vores blod er”

Om workshopen for de ordinære medarbejdere

Afslutningen af den grafisk faciliterede del af værdiprocesen for de ordinære medarbejdere blev markeret med en fælles workshop, hvor alles tanker under et oplæg om værdiernes betydning ved filosofen Ole Fogh Kirkeby fik lov til både at dykke dybt og flyve højt.

Oplægget skulle tjene som inspiration til den følgende dags fremadrettede arbejde med implementering af husets værdier ud fra den samlede proceserfaring.

Ved denne lejlighed præsenterede lederen Anne ligeledes planen om at udgive en bog med alle medarbejdernes illustrationer.

→

Om værdier

Værdier er mellem os, fordi vi ser og hører hinanden gennem deres filtre. Men mest af alt er de indeni os. De giver os mod på livet, fordi de fylder det, vi gør, og det vi kan og vil gøre, med mening.

De får os til at føle os som rigtige mennesker. De giver selvrespekt, og de giver os nøglen til fællesskabet med dem, der deler dem. Værdier gør os fri, fordi vi bliver herre i vores eget hus ved hjælp af dem. Det er nemlig dem, der gør, at vi forstår, hvorfor vi har indrettet os, som vi har. Værdier er forsvarsværker, brandlagener og fjerne horisonter. De forløser håb og drømme, og gør, at vi kan bære smerten i livet.

**Ole Fogh Kirkeby, Mag. art og Dr.phil., og professor emeritus
i Ledelsesfilosofi ved CBS**

Værdiworkshop

Café Ingeborg sætter
kurs – workshop for de
særlige medarbejdere

Værdi #9:

LÆREN OG VÆREN

*”Lækker pædagogik er pædagogik, der virker:
Handling og ikke snak.”*

Velkommen i omstillingen

Man går og tror, at man kender sig selv. Man har alle de her faglige og personlige kompetencer. Man er professionel. Man plejer at have styr på det hele. Man havde lagt alle tiders plan ... men nu er man i Café Ingeborg, og planen er lige blevet erstattet af en alternativ virkelighed.

Velkommen i omstillingen.

At lære er at turde miste balancen

Café Ingeborg er i konstant bevægelse. Alt som kan ske – vil ske. At arbejde her er en opdagelsesrejse, hvor man hurtigt opdager, at et søkort kan vendes mere end en vej. Nogle dage er sejladsen lutter havblik og guldbelagte veje ind i solnedgangen, andre gange rejser havet sig, som om man på subtil vis havde fornærmet dybets guder med sine velmente vaskeskind, lugejern og frikadeller.

For både ordinære og særlige medarbejdere kan det være en udfordring at glide ind i Café Ingeborgs alsidige produktion og arbejdsform og finde et ståsted, hvorfra man kan udvikle den fleksibilitet og tilpasningsevne, som det kræver at navigere i ”rum sø”.

Det koster kalorier at flytte sine ord, tanker og handlinger rundt i nye spor, særligt hvis man samtidig skal udvikle tilliden til sig selv, de andre og til, at det hele fører til noget i sidste ende. Man må rumme mange udfordringer, have tålmodighed og gribe de muligheder for læring, man får forærende af de situationer der opstår og af ens gode kolleger. Man skal finde sin motivation, mærke energien vågne og se den flyde sammen med de andres, så man kan begynde at tæmme bølgen.

Derfor kan man godt kan være ”bombet i hovedet,” når man går hjem det første halve til hele år. Det daglige arbejde kræver, at man bruger sig selv på nye og ofte uvante måder. Man lærer, og lige så stille begynder man at kunne være. At lære er at miste balancen – men kun indtil tingene samler sig i en ny form, og man mærker, at man er vokset.

Bare at være

Selv om der ofte er fart over feltet på Café Ingeborg, skal der også skabes plads til at bare være. Ikke alle særlige medarbejdere ønsker udvikling. For flere er det livskvalitet bare at være til stede, passe sit arbejde og have et godt samvær med kollegerne – uden at skulle mødes med konstante krav om, at tingene skal være på en ny måde.

Mange kolleger har livsforløb bag sig præget af omskiftelighed og usikkerhed. Hvis man allerede har været på en lang og krævende rejse, kan det være en velsignelse at læne sig tilbage i en hverdag, som bare kører af sig selv og lade rejselysten gå sine egne veje for en stund.

Arbejde og læring på Café Ingeborg

For de fleste særlige medarbejdere rummer arbejdet på Café Ingeborg en faglig eller håndværksmæssig oplæringsdimension, som de ordinært ansatte står for. De foretrukne metoder er mesterlære og sidemandsoplæring kombineret med en specialpædagogisk tilgang.

Mesterlæren bidrager med nødvendig faglig viden og træning i håndværkets basale teknikker. Herfra hentes også de standarder for faglig kvalitet, som produktionen hviler på. Kunsten er

at organisere gode læringsrum indenfor produktionens rammer og samtidig nå de daglige produktionsmål. Målet er at skabe gode generalister med personlige specialer og dermed opbygge fleksible teams.

Den, undervisningsansvarlige fagperson, er med til at skubbe på en udvikling og deltager i udformningen af personlige lære- og udviklingsplaner. Som medarbejder får man gradvist mulighed for at prøve kræfter med flere og flere sider af produktionen og forfølge personlige mål.

Særlige medarbejdere har ofte individuelle udgangspunkter for læring, som kan udfordre traditionelle fagpædagogiske tilgange. Som underviser må man tilpasse den almene praksis til den enkelte. Man står til rådighed både professionelt og personligt, og man skal kunne reflektere over både sin faglige praksis og måden, man selv er til stede på og toner rummet gennem sin adfærd. Det kan være krævende, men dét man giver af sig selv, får man tifold igen.

Der skal bygges mange faglige stilladser, de enkelte teknikker kan kræve mange gentagelser, og de samme historier skal fortælles og lyttes til mange gange, og sådan er det. Det hører med til det at rumme og operationalisere mangfoldighed, at man er tålmodig og vedholdende. På Café Ingeborg giver vi ikke bare op. Vi ved at mål kan nås ad mange veje. Vi giver videre, hvordan tingene *plejer* at køre – men ikke ud fra en forudindtaget indstilling til, hvordan det *skal* køre.

Sidemandsoplæring og sidemandsoplevelse

Den faglige undervisning understøttes af sidemandsoplæring. Jeg lærer af dig, og du lærer af mig. Vi følger hinandens udvikling og bygger hinanden op. Vi bekræfter hinanden, giver skulderklap og understreger, når nogen gør noget godt. Vi er på vej sammen, og alle hjælper

hinanden med at nå frem. Det er med til at bryde grænser. Gradvist slipper man af med frygten for at gøre noget forkert eller for ikke kunne finde ud af tingene. Man kan og tør mere, jo mere man vover pelsen.

Det fælles løft hviler på et bredt grundlag af små og store personlige sejre. Som ordinær medarbejder er det en gave, når man oplever at have brugt sine professionelle og personlige evner og medvirket til, at en gruppe føler sig tryk, har ydet noget, kan se det gode produkt og oplever, at det er værdsat af både kolleger og gæster. Det skaber identitet og sammenhold at følge hinandens udvikling og dele hverdagens gennembrud og succesoplevelser. Det er store øjeblikke i det daglige, når vi deler *sidemandsoplevelser*, hvor vi sammen lykkes med noget og deler den spontane følelse af at ”wow – det kunne vi godt!”

Koblingskompetencer i en lærende organisation

Café Ingeborg har mange fagligheder samlet under samme tag. Det kræver åben dialog og refleksion på tværs af meget forskellige fagkulturer med forskellige metoder, endemål og succeskriterier og forskellige tilgange til, hvad det vil sige at undervise og lære. Nogle gange må man selvfølgelig acceptere, at vi løser opgaven på forskellige måder og med forskellige forudsætninger, men for det meste prøver vi at forstå hinanden og udvikle et fælles sprog, der kan indfange væsentlige ligheder og forskelle, så vi kan bruge dem konstruktivt, og de kan hjælpe os med at se, hvor faldgruberne ligger. Vi øver os i at forbinde de forskellige fags DNA i nye brugbare spiraler, der harmonerer med, det vi vil og skal.

Her trænes koblingskompetencerne. Fag-faglighed og pædagogik ligger ikke bare og flyder ovenpå hinanden. Der ligger et selvstændigt arbejde i at fusionere eller koble forskellige tankesæt sammen på nye måder. Det er ikke gjort med at sætte en gul legoklods ovenpå en blå. Man må

opgive selve idéen om, at virkeligheden er lavet af lego, så man kan arbejde med den bagvedliggende rigdom af betydningsfulde nuancer.

I sidste ende, når man står på dækket, og søerne rejser sig, er det handling, der tæller – og lækker pædagogik er det, der virker.

SOCIAL LIGNING #9:

Man skal være for at lære mere, og lære for at være mere. Mangfoldigheden er det koblingspotential, der altid muliggør et næste skridt.

**Workshop #9:
CAFÉ INGEBORG SÆTTER KURS
– WORKSHOP FOR DE SÆRLIGE MEDARBEJDERE,
12. SEPTEMBER 2018**

”Andre kan lære noget af Café Ingeborg”

Om de særlige medarbejderes arbejde

Ved afslutningen af værdiprocessen afholdt Café Ingeborg også en særlig workshop for alle husets særlige medarbejdere. Her fik man besøg af formanden for Socialpædagogernes Landsforbund, Benny Andersen, som deltog på lige fod med medarbejderne i et gruppearbejde om spørgsmålet: *”Der kommer en ny medarbejder i Café Ingeborg – hvordan vil i forklare betydningen af Caféens værdier?”*

Med vanlig sans for den rammende one-liner leverede de særlige medarbejdere samtidig materialet til denne bogs titel og alle deltagere underskrev dagens illustration med små, personlige tegninger udfærdiget i samarbejde med Mia, der stod for workshoppens facilitering.

→

CAFE INGEBOURG SÆTTER KURS

VERDIERNE BOR I OS!

CAFE INGEBOURG VERDI-HÅNDBOG

VI BLIVER NØDT TIL AT TALE OM, HVAD DER ER VIGTIGST I CAFE INGEBOURG

DENGANG DET VAR FORÅR... JEG KØBTE 4 CYKLER... DER GIK HALVANDEN DAG... DER VAR NOGET GALT... JEG SAVNEDE JER!

JEG BLIVER SÅ VARM INDEN!

ANNE

ANDRE KAN LERE NOGET AF CAFE INGEBOURG

PÅ EN ARBEJDSPLADS KAN MAN IKKE FÅ DET TIL AT KØRE, HVIS MAN IKKE HJELPER HINANDEN!

VERDIER:
- ARBEJDER SAMMEN
- STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

CAFE INGEBOURG ER SOM EN STOR FAMILIE

SLUTTER DAGEN AF MED DE GODE TING, MEN VI TALER OGSÅ OM DET DER ER SVÆRT

VERDIER: - ARBEJDER SAMMEN - STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

CAFE INGEBOURG ER SOM EN STOR FAMILIE

SLUTTER DAGEN AF MED DE GODE TING, MEN VI TALER OGSÅ OM DET DER ER SVÆRT

VERDIER: - ARBEJDER SAMMEN - STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

CAFE INGEBOURG ER SOM EN STOR FAMILIE

SLUTTER DAGEN AF MED DE GODE TING, MEN VI TALER OGSÅ OM DET DER ER SVÆRT

VERDIER: - ARBEJDER SAMMEN - STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

CAFE INGEBOURG ER SOM EN STOR FAMILIE

SLUTTER DAGEN AF MED DE GODE TING, MEN VI TALER OGSÅ OM DET DER ER SVÆRT

VERDIER: - ARBEJDER SAMMEN - STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

CAFE INGEBOURG ER SOM EN STOR FAMILIE

SLUTTER DAGEN AF MED DE GODE TING, MEN VI TALER OGSÅ OM DET DER ER SVÆRT

VERDIER: - ARBEJDER SAMMEN - STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

CAFE INGEBOURG ER SOM EN STOR FAMILIE

SLUTTER DAGEN AF MED DE GODE TING, MEN VI TALER OGSÅ OM DET DER ER SVÆRT

VERDIER: - ARBEJDER SAMMEN - STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

CAFE INGEBOURG ER SOM EN STOR FAMILIE

SLUTTER DAGEN AF MED DE GODE TING, MEN VI TALER OGSÅ OM DET DER ER SVÆRT

VERDIER: - ARBEJDER SAMMEN - STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

CAFE INGEBOURG ER SOM EN STOR FAMILIE

SLUTTER DAGEN AF MED DE GODE TING, MEN VI TALER OGSÅ OM DET DER ER SVÆRT

VERDIER: - ARBEJDER SAMMEN - STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

VERDIERNE BOR I OS!

CAFE INGEBOURG VERDI-HÅNDBOG

VI BLIVER NØDT TIL AT TALE OM, HVAD DER ER VIGTIGST I CAFE INGEBOURG

DENGANG DET VAR FORÅR... JEG KØBTE 4 CYKLER... DER GIK HALVANDEN DAG... DER VAR NOGET GALT... JEG SAVNEDE JER!

JEG BLIVER SÅ VARM INDEN!

ANDRE KAN LERE NOGET AF CAFE INGEBOURG

PÅ EN ARBEJDSPLADS KAN MAN IKKE FÅ DET TIL AT KØRE, HVIS MAN IKKE HJELPER HINANDEN!

VERDIER:
- ARBEJDER SAMMEN
- STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

VERDIERNE BOR I OS!

CAFE INGEBOURG VERDI-HÅNDBOG

VI BLIVER NØDT TIL AT TALE OM, HVAD DER ER VIGTIGST I CAFE INGEBOURG

DENGANG DET VAR FORÅR... JEG KØBTE 4 CYKLER... DER GIK HALVANDEN DAG... DER VAR NOGET GALT... JEG SAVNEDE JER!

JEG BLIVER SÅ VARM INDEN!

ANDRE KAN LERE NOGET AF CAFE INGEBOURG

PÅ EN ARBEJDSPLADS KAN MAN IKKE FÅ DET TIL AT KØRE, HVIS MAN IKKE HJELPER HINANDEN!

VERDIER:
- ARBEJDER SAMMEN
- STØTTER HINANDEN

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

ARBEJDSMILJØ-UDVALGET

Værdiproces på Café Ingeborg

Café Ingeborg er en helt særlig arbejdsplads. Det varmer mit hjerte, hvordan man her er lykkedes med at skabe et arbejdspladsfælleskab, hvor borgere med særlige behov kan bidrage på lige fod med enhver anden arbejdsplads.

Alle mennesker har en stemme, som skal høres.

Det, Café Ingeborg praktiserer med deres værdisæt, er et rigtigt godt eksempel: Vi ved alle, hvor vigtigt fællesskab og medindflydelse er. At blive set og hørt skaber et bedre arbejdsmiljø og et bedre arbejdsliv, og giver den enkelte en følelse af at betyde noget og gøre en forskel i sit eget og andres liv.

Da jeg deltog på Café Ingeborgs fælles værdidag, oplevede jeg selv den store glæde, det skabte for alle der var med. Det var bare helt fantastisk. Café Ingeborg har sat kursen og viser vejen!

Benny Andersen, Formand, Socialpædagogernes Landsforbund

Værdiworkshop

Demensprojektet

Værdi #10: SÆRLIGHED

”Særlighed er menneskelighed. Der er ikke noget ordinært her. Det er ”det skæve køkken” – i det hele taget, og man skal være lidt speciel for at være her. Vi udøver ikke social kontrol, og vi forsøger ikke at skære det alternative af nogen.”

Det særlige, det ordinære og det almenmenneskelige

På Café Ingeborg kan man være ansat som ordinær eller særlig medarbejder. Det henviser til en arbejdsfordeling, hvor ordinære medarbejdere med en håndværksmæssig baggrund eller uddannelse har det overordnede ansvar for produktionen og organiserer arbejdet, så særlige medarbejdere kan udfylde de nødvendige roller og funktioner.

Ordinære medarbejdere er ansat på almindelige vilkår. Særlige medarbejdere er ansat på særlige vilkår eller i beskyttet beskæftigelse. Baggrunden herfor kan være fysiske eller psykiske handicaps, sygdom eller psykiatriske diagnoser. ”Ordinær” og ”særlig” henviser dels til ansættelsens formelle rammer og dels til forskellige individuelle forudsætninger, som har betydning for, hvilken rolle man indtager, og hvilken type ansvar, man har. Når vi taler om særlighed i den anledning, er det, fordi det ofte kræver noget særligt af vores indstilling og vores arbejdsform at høste de rige frugter af menneskelig mangfoldighed og personlig særlighed, hvilket afspejles i husets tværfaglige kobling af fagligt håndværk og specialpædagogik.

Ordene ”ordinær” og ”særlig” betegner ikke en opdeling af mennesker i almindelighed. De har intet med ord som ”normal” og ”unormal” at gøre og slet ikke med ord som ”nødvendig” og ”undværlig”. De skal heller ikke forstås som udsagn om ”robusthed” og ”skrøbelighed” i betydningen ”stærk” eller ”svag,” for robusthed kan være skrøbelig, og skrøbelighed kan være robust, afhængigt af situationen og sammenhængen.

For os er særlighed i en mere overordnet forstand ganske enkelt det personligt unikke i det alment menneskelige. Det er derfor, vi siger, at særlighed er menneskelighed. Vi mener, at særlighed er en værdi i sig selv, og når vi tilføjer at der skal være både ”plads til galskab” og ”tid til kærlighed” på Café Ingeborg, er det, fordi vi gerne vil praktisere en rummelig forståelse af, hvad det vil sige at være menneske, i det hele taget og fordi det tillader særlighed at skabe værdi. Vi udøver ikke social kontrol, og vi forsøger ikke at skære det alternative af nogen. Når vi bringer særligheden kreativt i spil, tegner vi billeder af en rigere, dybere og mere nuanceret verden, som uophørligt overrasker og ofte begejstrer. Når vi værdsætter og giver plads for andres særlighed, skaber vi rum for vores egen egenart, og dermed giver vi en gave af mod og håb til alle mennesker.

At sprænge alle rammer – særlighedens kreative benspænd

Hver dag er ny på Café Ingeborg. Alt, som kan ske – vil ske. Hvis vi ikke selv bryder rutinen, skal hverdagen nok minde os om det. Livet på ”åbent hav” er en af kilderne til vores stærke sammenhold og til den energi, der vibrerer i husets forskellige lokaler. Det er en del af grunden til, at Café Ingeborg dagligt kan og må udrette de mange små mirakler, som tilsammen skaber social innovation.

Det er præcis det element, der skurrer mod rutinen, der har potentiale til at skabe nye indsigter. Særlighed sætter fagligheden på spidsen – man

må tænke ud af fryseboksen og massere varme ind i omstillingsapparatet, så det hele kan holdes levende, og sovsen ikke stivner. Man må blive ven med åbenheden, usikkerheden og flertydigheden og udvikle tålmodighed og tillid til, at kendte ingredienser kan samles på nye måder og efter behov.

Særlighed er et sæt af unikke personlige kvaliteter og erfaringer. Den er også et kreativt benspænd, som giver sine gaver ved at stille sine krav. Særligheden kolliderer med ”ordinær tænkning” i ordets almene betydning. Den inviterer det uventede til bords og sætter betingelser, der tvinger os ud af vanens rille og beder os om at spille musik til en forandring. Særligheden imoder os til at gentænke forståelsen af, hvad vi mener med ”menneskelighed”, ”arbejde”, ”fællesskab”, ”medborgerskab” og med hvad det vil sige at drive samfund.

Når en blind medarbejder sammen med en kollega med én arm henter en stor kasse blandede grøntsager, er der mere på spil, end at to mennesker har følt sig meningsfuldt beskæftiget med at udføre en muskelmands énmandsjob. En problemstilling er blevet vurderet i forhold til de forhåndenværende ressourcer. Der er brugt fantasi i udviklingen af en unik løsning og formuleringen af en plan. Planen er udført og realitetstestet. Der er undervejs udviklet personlige strategier for håndtering af mange uforudsigelige men afgørende detaljer og uventede indspark fra den virkelige verden. Den personlige rækkevidde, handlekraft og selvtillid er vokset. Der er

skabt relation i processen. Fællesskabet er blevet styrket. Arbejdsgruppen er blevet en erfaring rigere. Organisationen er blevet et trick og et team mere fleksibel. Kokken har fået grøntsager til sin suppe. Byens ældre har fået varm suppe. Kommunens overordnede strategier er blevet implementeret. Flere sociale og økonomiske problemstillinger er blevet løst i et hug. Der er udviklet generaliserbar viden til spredning eller skalering – og to mand er tilsammen blevet noget andet og mere end nogen enkelt person for sig. High five!

Hver gang løsningen af en opgave et sted i organisationen kræver, at der afdækkes terræn og skabes specifikke forbindelser mellem meget forskellige udgangspunkter, produceres ny viden gennem praksis. Det er ofte en tavs viden, som bæres i relationerne og som over tid bliver en del af måden, vi forstår os selv og lever sammen på. Den figurerer ikke synligt i regnearket, men den breder sig som ringe i vandet og flytter både kasser med grønt – og alle os her på Café Ingeborg. Den er tilgængelig, for den der vier øjeblikket – en ganske særlig opmærksomhed.

Derfor får vi ofte lyst til at sige, at Café Ingeborg ikke *har* værdier – hun *er* værdien. Ole Fogh Kirkeby har kærligt kaldt Café Ingeborg for ”Noas ark”. Vi kalder hende

”Verdens bedste arbejdsplads – i Europa”.

SOCIAL LIGNING #10:

Særlighed er en udfordring af det ordinære, som producerer ekstraordinære indsigter og resultater, når den flytter vores tanker og handlinger, så vi kan høste frugten af forskellighed og menneskelig mangfoldighed.

Workshop #10: DEMENSPROJEKTET

”Ingen af os er verdensmestre til alting”

Om deltagerne i demensprojektet

Værdiprocessens sidste workshop blev afholdt nogen tid efter to fælles-workshops for ordinære og særlige medarbejdere. Det var nødvendigt at inddrage en gruppe helt nye deltagere med tilknytning til Café Ingeborgs demensprojekt. Ved workshoppen afholdelse havde denne gruppe været tilknyttet Café Ingeborg i to uger. Illustrationen udtrykker deres tanker om værdier i forhold til det kommende projekt.

Nis er gartneransvarlig og står for produktion af grovere grøntsager i økolandsbyen i Hallingelille. Morten er kok og laver også gartnerarbejde samme sted.

Lars er pottemager og musiker og forestår værkstedsarbejde sammen med Nils der har en alsidig baggrund som maskinarbejder, pedel og billedhuggerassistent

Maria arbejder som fremskudt pædagog i Bibliotekscaféen.

→

Solidarisk originalitet – værdier i praksis

Værdiprocessen – set fra ledelsesniveau

Kigger man tilbage over årene til starten af Café Ingeborg, tror jeg ikke, at nogen af os kunne have forudset, at vi ville ende, hvor vi står i dag. Som én af de mange, der har været med til at træde stien og vokse med opgaven undervejs, er jeg meget stolt af, hvad vi i fællesskab har opnået.

Det har været både tankevækkende og lærerigt at foretage et 360 graders værdieftersyn. Som leder er det er noget, man gør med hjertet en lille smule oppe i brystet – for når man som virksomhed beslutter at kigge sig selv ærligt og grundigt efter i sømmene, må man også være parat til at acceptere, hvad man finder. Det var tid til at holde et spejl op for os selv og se ting, vi måske allerede fornemmede, i et nyt og klarere lys. Vi ønskede at afdække vores eventuelle blinde vinkler ved at bringe alle medarbejderes synsvinkler i spil.

Derfor var det stærkt – gennem tegningerne og de afsluttende fælles workshops – at opleve, hvor enormt stolte alle er af deres arbejdsplads og at høre medarbejderne tale værdierne ind i hverdagen og beskrive værdiernes kobling til praksis ud fra egne oplevelser. De enkelte værdier samledes til et landkort over den verden, vi allerede deler og bidrager til på hver vores måde, og det flyttede os et nyt sted hen: Fra en følelse af usikkerhed på det fælles grundlag til oplevelsen af at dele fundamentale vilkår, tanker og følelser. Det blev klart, at vi har et fælles kompas i vores værdier. Vi vokser og er på vej,

nogle gange i flere retninger samtidig, men med rødderne plantet i den samme muld.

Værdiarbejdet blotlagde de nagler, der holder skibet Ingeborg sammen og hjalp os med at finde nye fælles ledestjerner. Vi har skabt nye forbindelser som kolleger og på tværs af afdelinger og genforhandlet vores forståelse af sammenhængen mellem værdierne og kulturen på Café Ingeborg. Med bogens illustrationer satte vi ord og billeder på en række udfordringer i hverdagen og arbejdede med løsninger. Vi genfortalte og genforhandlede historien om, hvem vi er, hvor vi kommer fra, og hvor vi gerne vil hen og er begyndt at tegne billedet af næste skridt i Café Ingeborgs udviklingsproces med den fælles kurs der nu er sat. Arbejdet indgår i de videre overvejelser om operationalisering af værdier på organisationsniveau. Det har blandt andet medført produktionen af et mere formaliseret organisationsdiagram med en klarere fordeling af roller, opgaver, snitflader og ansvarsområder indenfor hver afdeling.

Endelig blev processen i sig selv et eksempel på, hvordan man kan arbejde systematisk med værdiprocesser, som også fandt udtryk i værdiskabelonen i slutningen af bogen. Sammen med de 10 værdier i denne bog udgør den et konkret produkt, som vi håber, at andre kan få den samme glæde af.

Værdiernes skyggeside

En væsentlig indsigt, som processen har medført, er vigtigheden af at forholde sig til, at vær-

dier ikke bare er hurra-ord. Når man tager den helt store værdihat på, som vi her har gjort, og arbejder med noget, som både er meget konkret og meget abstrakt, som kan betyde mange forskellige ting for forskellige mennesker, og som har direkte indflydelse på mange menneskers hverdag, skal man have en enorm respekt og et klart blik for den enkelte person.

Værdier kan let blive noget oppe-i-hovedet-snak som ingen har et reelt ejerskab eller forhold til. Blandt vores medarbejdere er der både folk, som ikke først og fremmest kommunikerer ved hjælp af talesprog i traditionel forstand og folk som ikke i almindelighed forholder sig abstrakt reflekterende til tilværelsen, men som alligevel lever Café Ingeborgs kultur, handler ud fra den og oplever et meningsfuldt tilhørsforhold og et ejerskab. Det må vi ikke snakke os væk fra.

Café Ingeborg stiller ekstremt store krav til den faglærte medarbejder, både fagligt og menneskeligt. Det er helt vildt, hvad man som ordinær medarbejder skal kunne rumme i løbet af en arbejdsdag i forhold til konstante krav om omstillingsparathed og tilpasning.

Når man skal møde mennesker, som ikke er vant til at blive regnet med, og samtidig har et mål om at imøde og tilbyde muligheder for at vokse med opgaven, er det nødvendigt, at hver enkelt ordinær medarbejder tør sætte sig selv i spil, kender sit repertoire og ved, hvad de har at tilbyde, som den anden kan være interesseret i at lade sig motivere af. Man kan ikke bare møde op med en kanelsnegl og et godt humør, Man kan sige at der stilles krav om, at man er bekendt med egen faglig personlighed, har en meget personlig faglighed eller i hvert fald mod til at praktisere fantasi og nysgerrighed, overfor det menneske, man står overfor.

Som leder er jeg bevidst om, at jeg i den sammenhæng er med til at sætte en høj barre for, hvordan vi går til hinanden som mennesker.

Værdiernes omsætning til bæredygtig praksis er noget, vi hele tiden er nødt til at arbejde med. Handling og det gode eksempel taler ofte højere, end de ord, vi bruger til at beskrive dem med. Alle værdier har en skyggeside, og ord kan dele og undertrykke lige så meget, som de samler og frisætter.

Hvad er for eksempel ærlighed egentlig? Er det det samme som sandhed? Er det altid trygt at være ærlig? Hvordan kan man vide, at ens ærlighed ikke vil blive misbrugt eller vendt mod en senere? Kan man forvente ærlighed af mennesker i alle situationer? Kan man selv leve op til det? Hvad betyder det, at vi har en værdi som ærlighed, hvis jeg som leder i bestemte situationer vælger ikke at være ærlig?

Ærlighed står også i et forhold til magt. I en arbejdssammenhæng består rammerne for ærlighed ikke kun af uformelle mellem menneskelige forhold, men også af et professionelt hierarki, som ikke kun er styret af værdier, men også af regler og lovgivning. Der er noget på spil for den enkelte. Vi plejer at sige på Café Ingeborg, at ærlighed uden kærlighed er brutalitet. Men magtbalancer forsvinder ikke, fordi man taler om værdier.

Det rejser svære spørgsmål. Som leder eller rollemodel er man altid til skue på, hvordan man håndterer ting, som alle ved er svære. Hvad er grænseværdierne for professionel ærlighed, og hvordan praktiserer vi den på en sober og indfølelse måde? Hvordan skaber man et værdiaparat, der på en fleksibel og ordentlig måde kan rumme et nuanceret samspil mellem mennesker?

At arbejde værdibaseret kan ikke reduceres til en musemåtte, hvor der står ”sådan gør vi her.” Man må være forberedt på, at folk stiller spørgsmålstejn ved hinandens verdensopfattelser hele tiden og være parat til at møde det på en måde, der gør det muligt at omfatte mange lag og mulige betydninger af værdier, så de bliver rummelige og praktisk anvendelige.

Det er selve kvaliteten af den dialog, der handler om at være på plads med, hvad vi mener med de forskellige værdier, og hvilke handlinger og beslutninger, det peger på, som gør Café Ingeborg levende. Den samtale skal være en uendelig historie, som hele tiden genforhandles af de mennesker som skal bruge den. Hvis man vil hylde en værdi, må man derfor også tale om det flertydige og potentielt grimme i den. Ellers kan vi ikke skabe rum, hvor værdien frisætter mere, end den undertrykker.

Hvad kan guide os i den bestræbelse?

Café Ingeborgs værdiarbejde er båret af en overordnet intention om at være menneskeligt ordentlige overfor og solidariske med hinanden. Hvis værdier, som Ole Fogh Kirkeby hævder, bor i os og lever i vores handlinger, må værdibaseret ledelse handle om at omgås værdiernes magt på en måde, som forløser værdiernes kraft til at skabe gode liv og menneskelig værdighed og trivsel. Det kan man jo bruge som mål for, om man praktiserer sine værdier på en værdifuld måde.

Operationalisering af det sociale entreprenørskab

Noget om frontløberarbejde og ildsjæleri

Når jeg i forskellige sammenhænge taler med fagfæller og samarbejdspartnere om Café Ingeborg og om udbredelsen af det socialøkonomisk inspirerede koncept, møder jeg ofte den opfattelse, at det er tilstedeværelsen af ganske særlige ildsjæle, typisk i lederroller, som gør den afgørende forskel. Det mener jeg ikke er en dækkende fortælling om Café Ingeborgs tilblivelse, og det hjælper os ikke med at besvare spørgsmålet om hvordan Café Ingeborg kommer videre derfra, hvor vi står i dag.

Det betyder ikke, at den enkelte person er uden betydning. Det er afgørende, at der i Café Ingeborgs afdelinger findes en balance mellem garvede medarbejdere, som er stærke norm- og kulturbærere, og nye, som er ved at skabe deres egen plads. Det er præcis ved at arbejde kreativt med sammensætningen af forskellige menneskelige kvaliteter og udgangspunkter, at vi får det bedste ud af mangfoldigheden. Af samme årsag kan man ikke bare flytte kernemedarbejdere rundt mellem matrikler, uden at det har konsekvenser.

Men når det kommer til socialt frontløberarbejde, er der mere på spil end den enkelte medarbejder eller leders personlige drivkraft og praksis. Café Ingeborgs nuværende form er produktet af en række specifikke omstændigheder, som alle bidrog til, at Caféen kunne finde sin form.

Muligheden for at drive Café Ingeborg som socialøkonomisk inspireret virksomhed udsprang af en kommunal intention om at skabe bedre

livskvalitet for Ringsteds ældre gennem bedre ældrepleje. Det var en direktør og et velvilligt Ældre- og Genoptræningsudvalg, som gjorde det muligt at etablere Café Ingeborg og ansætte en leder med en vision om at bringe erfaringer fra handicapområdet i spil og skabe synergi mellem ældre borgere og særlige medarbejdere.

Flere essentielle ingredienser var således til stede fra start: Kommunal velvilje, et køkken at være i, adgang til to markante målgrupper med et reelt behov, som allerede var omfattet af en offentlig økonomi, samt en vifte af faste aftagere af Caféens produkter indenfor de kommunale rammer. Det var præmissen for, at man kunne samle folk om opgaven, vokse sammen og udbygge rammen, så vi i dag løser opgaver på tværs af hele kommunen. Det er kun muligt fordi kommunen løbende byder ind med mennesker og opgaver og lytter til os, når vi kommer med de forslag, der gør muligt, for os at samarbejde med Arbejdsmarkedscentret, Koncerncentret, den Grønne Guide for Teknik og Miljø og at drive idrætsprojekt som modvirker dannelsen af parallelsamfund, hvor almindelige børn aldrig ser et menneske med udviklingshæmning – og så videre ...

Det skader ikke i en opstart at have kompetente ildsjæle med kommunal erfaring, entreprenørielle egenskaber og en baggrund indenfor pædagogik og forandringsledelse. Men min tese er, at der rundt omkring i kommunerne sidder masser af ildsjæle med idéer, der ikke bliver til noget fordi de ikke er i en omstændighed, hvor de kan afprøve deres idéer og vokse med opgaven indenfor en kommunal rammesætning.

Café Ingeborg er fra grunden et produkt af samskabelse. I kraft af min baggrund indenfor ledelse og pædagogik havde jeg en idé om, at der kunne ske noget i mødet mellem særlige medarbejdere og ældre medborgere sammen med en tro på, at meningsfuld beskæftigelse kan gøre en afgørende forskel. Alligevel kom det bag på mig, i hvor høj grad den overvældende mængde af køkkenopgaver var med til at løfte de særlige medarbejders kompetencer. Det var ikke resultat af en pædagogisk strategi, vi havde bare så travlt, at vi ikke kunne gå rundt og ”lege” køkken. Vi skulle jo have hjulene i gang og have det hele til at løbe rundt, så jeg bød ind på rigtig mange opgaver uden at have nogen idé om, hvad det indebar i forhold til professionel køkkendrift. Jeg anede ikke, hvad et produktionskøkken var, eller hvad det indebar, når jeg sagde ja til en opgave. Jeg kom fra en verden af pædagogik og tænkte derfor, at det vel måtte være den vigtigste ingrediens. Der gik ikke mere end 14 dage, før køkkenet af ren og skær nødvendighed måtte tage deres del af styringen, og jeg måtte give slip på mine idéer om tilrettelæggelsen af det hele. En stor del af arbejdet var simpelthen ude af mine hænder

Men det var samtidig i dét øjeblik, at Café Ingeborg skabte sig selv for første gang.

Køkkenet rejste sig så stærkt, at det blev fagligt og ledelsesmæssigt ligestillet. Den første relationelle koordinering på Café Ingeborg fandt sted mellem ledelse og køkken. Fra det punkt formede Café Ingeborg sig ud fra et dialektisk princip. Når Jakob som tidligere gourmetkok insisterede på, at man ikke kan lave mad med bouillonterninger, gik jeg ud og lavede et gartneri og så kvitterede han med frisk, hjemmelavet grøntsagsfond og stabil drift. Det er sådan, det kører. Den ene ser den andens behov, og man kvitterer ved at finde nye løsninger. Man identificerer opgaver og eksekverer for hinanden, og sådan vokser det.

Café Ingeborg blev til i en åben situation, hvor intet var givet og vi måtte opfinde samarbejdets principper og opgavens løsning undervejs. Vi var helt afhængige af hinandens indsatser og nødt til at opdage sider af os selv, vi ikke vidste, vi havde, så vi kunne gøre ting, vi ikke vidste, vi kunne. Men det hele foregik indenfor rammerne af et kommunalt samarbejde.

Derfor kan det være fint nok med ildsjæle. Jeg er da også ind imellem blevet kritiseret for at være for meget nede i detaljen som chef, og der kan være en sandhed i, at hvis tingene kører langt nok ud ad en tangent, så møder man før eller siden Anne. Men når vi taler om, hvad der skaber bæredygtige, sociale innovationer, er idéen om Café Ingeborg som produkt af karaktertræk hos nogle enkeltpersoner hverken en sand eller nyttig fortælling.

Organisering og formalisering

Café Ingeborg vokser stadig, og jo større vi bliver, jo mere nødvendigt bliver det at skabe rammer, der hjælper os med at operationalisere vores værdier. Når virksomheden vokser, ændrer rollerne sig på alle niveauer, og fællesskabet og værdierne skal i højere grad bæres oppe af et organisationsperspektiv og en formalisering af ting, der før lå i mere løst definerede tovholderroller eller daglige ad hoc afklaringer mand og mand imellem. Det erstatter ikke den relationelle koordinering – men det er en måde skabe klarhed i grundlaget og overskud til at være det daglige skridt foran.

Ledelsesmæssigt betyder det, at jeg i stigende grad skal lede gennem andre. Der er så mange matrikler nu, at en person ikke kan syresteste alt hvad der foregår. Der skal tages andre former for ansvar i afdelingerne, og min opgave i den sammenhæng bliver at hjælpe og *imode* de ordinære medarbejdere til selv at gøre sig de væsentlige erfaringer og opleve kampen og succesen med det. Man kan ikke være tillidsfuld og rummelig og mangfoldig i sit lederskab og kalde

det værdibaseret, hvis man på forhånd vil have styr på alle dele af en proces, når man sender en medarbejder ud på rejsen.

Værdierne vil være et afgørende bindeled i den relationelle koordinering mellem ledelse og medarbejdere. De er det, som man er talsmænd og garanter for i hverdagen i hver afdeling. Men værdierne er ikke en doktrin, der skal sætte en snæver ramme for det mulige og lade-sig-gørlige. De er afsættet for den videre udvikling af Café Ingeborg. Ligesom vejledningen i, hvordan man skærer en gulerod, skal historien gentages og genfortolkes mange gange, og før blækket i det sidste punktum i denne bog endnu er tørt, vil Café Ingeborg allerede være på vej videre mod nye horisonter.

Derfor vil jeg egentlig gerne overflødiggøre mig selv. Der er et gammelt kinesisk ord, som siger, at den gode leder er som havets vand:

”All streams flow to the sea because it is lower than they are. Humility gives it its power. If you want to govern the people, you must place yourself below them. If you want to lead the people, you must learn how to follow them.”

~ Lao Tzu, Tao Te Ching

Det Café Ingeborg, man møder som gæst i huset, er en udkrystallisering af værdier, der lever i mange personers handlinger. Det personlige er det som skinner igennem, i måden vi praktiserer værdierne på. Vi skal være personlige i vores arbejde, men arbejdet og Café Ingeborgs fremtid skal ikke hvile på eller afhænge af den enkelte.

Spredning af den gode idé – Café Ingeborg på tværs

Økonomistyring af tværgående kommunale løsninger

Café Ingeborg har demonstreret sin bæredygtighed som social innovation over en årrække. Vi gør et stort fodarbejde for at udbrede principper, som vi har erfaret, skaber værdi og forandring. Over halvdelen af Danmarks kommuner har været på besøg, vi er i dialog med politikere, fonde, organisationer, uddannelsessteder, og på ministerielt plan har vi haft besøg af flere ministre og været inviteret på genbesøg.

Alligevel er der endnu ikke søsat en Café Ingeborg-inspireret løsning på tværsektorielle sociale udfordringer andre steder i landet. De fleste kan få øje på de åbenlyse fordele – så hvordan kan det være, at socialøkonomisk inspirerede koncepter som Café Ingeborg ikke skyder op og løser in-house opgaver i kommuner landet over?

På ministerielt plan er vi blevet orienteret om, at det er vanskeligt at træffe en overordnet beslutning, da Café Ingeborg er så tværgående, at det rækker over 3 ministerier – både sundhed, social og beskæftigelse.

På kommunalt plan er de tilbagemeldinger, vi har fået fra kommuner, der har forsøgt sig, at initiativerne er faldet på, at løsninger, der går på tværs af centre og budgetter, kan skabe forvirring i forhold til ejerskab og ansvarsfordeling i forbindelse med det sociale projekt. Det stående spørgsmål bliver, hvem der har ansvaret for hvilke ydelser, og hvem der skal betale for hvilke dele af en tværgående løsning.

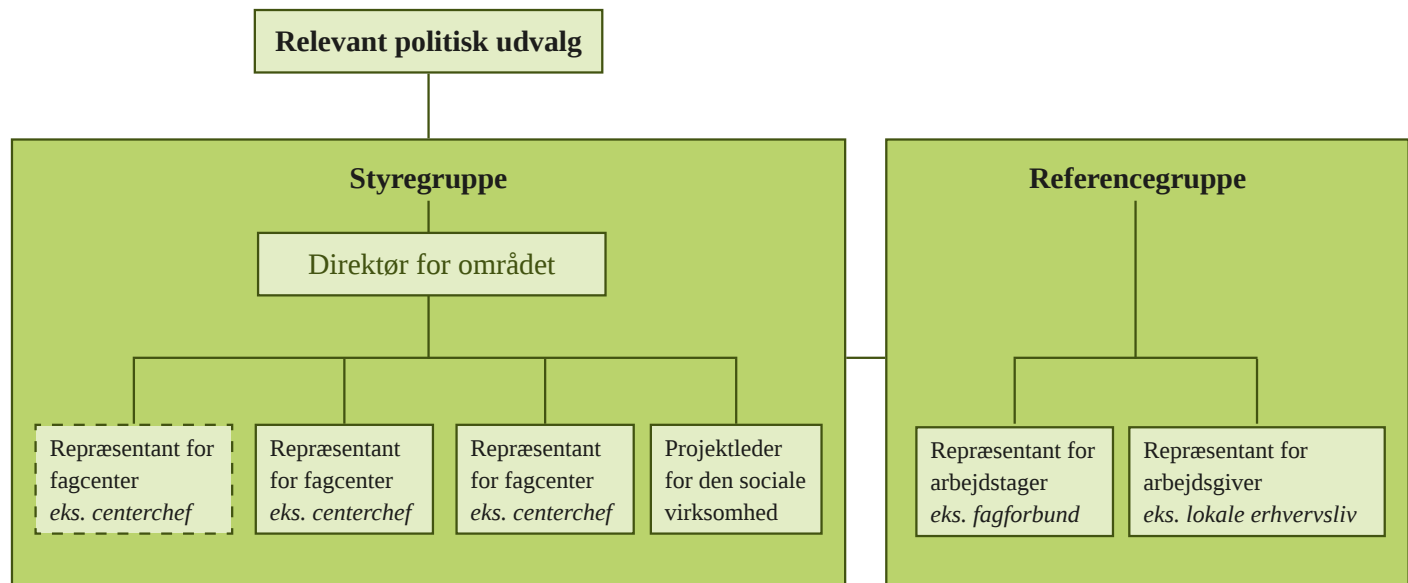
Skal man sikre en god opstart og stabil kurs for virksomheder som Café Ingeborg, er vores bud,

at man starter med at udarbejde en kommunal hensigtserklæring om at levere arbejdsopgaver, som nogle gange følges af en økonomi og andre gange ikke. På Café Ingeborg skaber vi synergi ved at bringe koblingskompetencer i spil og foretage relationel koordinering. Vi foreslår derfor, at man gør det samme i det interkommunale og socialøkonomisk inspirerede samarbejde.

En sådan indsats kunne forankres i et relevant politisk udvalg, under hvilket man etablerede en tværgående styregruppe med områdets direktør for bordenden. Den kunne desuden bestå af en beslutningsdygtig repræsentant for alle fagcentre – måske en fagcenterchef – samt projektlederen for den sociale virksomhed og repræsentanter fra fagforbundene og det lokale erhvervsliv.

Styregruppens opgave skulle være at allokere opgaver og penge og at sikre et roligt og stabilt tempo i udviklingen i form af en garanteret tidsramme til at skabe de ønskede resultater. Politisk forankring af den tværgående indsats ville sikre, at alle er med, og at ingen glemmer eller overser det sociale projekt. Fagforening og det lokale erhvervsliv skulle sikre dialogen om at ikke at tage arbejde fra andre og om at undgå konkurrenceforvridning og dermed at bygge bro mellem kommune, privat erhverv og civilsamfund.

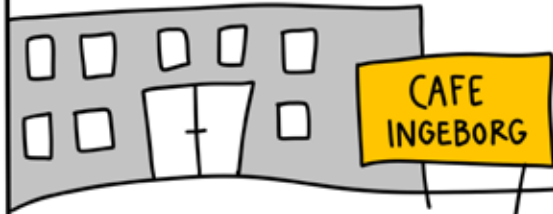
For sociale iværksættere er vejen nedefra og op for meget op ad bakke med solen i øjnene, hvis der ikke er en systemisk forankret opbakning oppefra og ned. Der er alt for meget, der kan gå skævt undervejs, og det gavner ingen af de involverede. Uden politisk velvilje havde Café Ingeborg ikke kunnet sprænge målgrupperne

eller tage det brede sociale ansvar på vores skuldre og skabe gode og virksomme liv for så mange mennesker. Det samme gør sig gældende for spredning af den eksisterende, velfungerende sociale innovation.

Til sidst vil jeg sige, at vi med glæde og altid står til rådighed med viden og erfaring for den eller de, der har lyst til at vide mere og måske ligefrem modet til at prøve det af. Der er mange kommuner og udsatte mennesker, der fortjener en version af Ingeborg

**Anne Woergaard Mikkelsen, leder,
Café Ingeborg**

VÆRDI-WORKSHOP

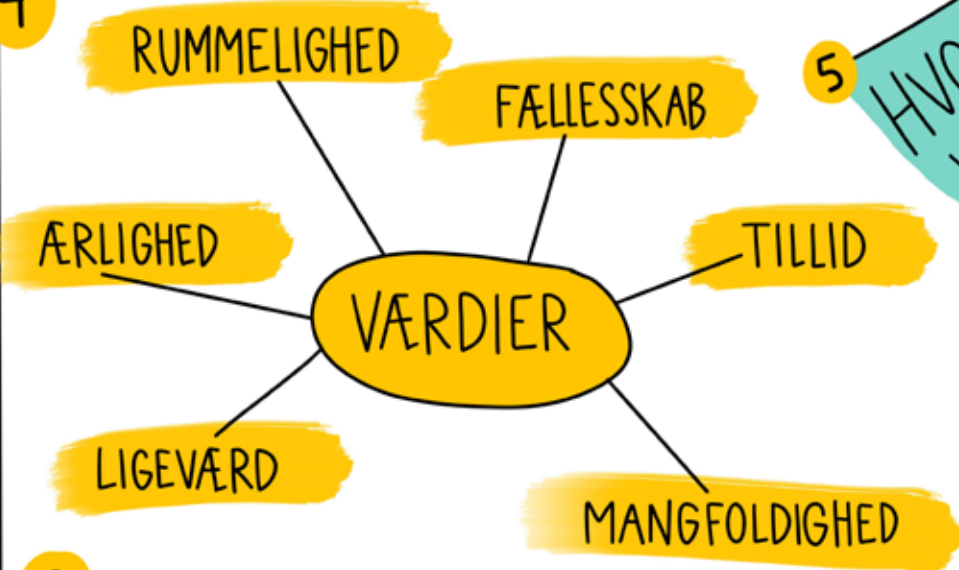
1

HVORFOR
CAFE INGEBORG?

2

JERES HVERDAG

4

5

HVOR SER I
VÆRDIERNE?

7

KAN
VÆRDIERNE
INTEGRERES
ENDNU MERE?

8

ANDRE
VÆRDIER

3

HVORNÅR OPLEVER I,
AT I LYKKES MED
OPGAVEN?

9

HVILKE VÆRDIER ER
AFGØRENDE FOR, AT I
LYKKES?

6

10

UDFORDRINGER
- HVORNÅR VIRKER DE IKKE?

11

LØSNINGER

NOTER

TÆNKT OG TEGNET AF:
PROCES > VÆRKSTEDET

Fotograf: Jens Astrup

Café Ingeborg er en fortælling om en utraditionel café med beundringsværdige værdier og tro på, at alle kan noget. Mennesker med handicap, der næsten var dømt ude, har fået opfyldt deres drømme om at få et arbejde, høre til i et fællesskab og opleve, at de bidrager med noget, som andre har brug for. Det lyder næsten for godt til at være sandt. Men bogen er ikke et eventyr. Bogen beskriver med ord og billeder virkeligheden i Ringsted – på Café Ingeborg.

Gennem hele bogen får vi på bedste vis bekræftet, at det kan lade sig gøre at give plads til mennesker med handicap, uanset om de har fysiske eller psykiske udfordringer. Nogle gange handler det om at gribe tingene an på en lidt anden måde og tro på det. Hos Café Ingeborg tilpasses arbejdsopgaverne for eksempel til den

enkelte og ikke omvendt, og folk sættes sammen i teams og makkerpar, hvor kompetencer og personligheder supplerer hinanden og kan udvikle sig i kraft af hinanden. Det kan lyde enkelt, men det gør faktisk hele forskellen.

Når det kan lade sig gøre på en arbejdsplads i Ringsted, så kan det også lade sig gøre på mange andre arbejdspladser i hele landet. En ting er i hvert fald sikker. Der er meget at lære af det, Café Ingeborg gør og står for.

Jeg håber derfor, at bogen vil inspirere mange og bane vejen for, at flere mennesker med handicap kan komme i job. For mig er det helt afgørende, at flere mennesker med handicap får mulighed for at bidrage med det, de kan. Jeg kan se i de tørre statistikker, at udfordringen er stor. Fordomme og uvidenhed lukker desværre mange døre og slukker mange drømme om et liv med arbejde, hvis man har et handicap. Alle kan ikke alt – men alle kan noget, og det formår Café Ingeborg at vise sine medarbejdere.

God læselyst!

Troels Lund Poulsen
Beskæftigelsesminister

Ringsted
Kommune